

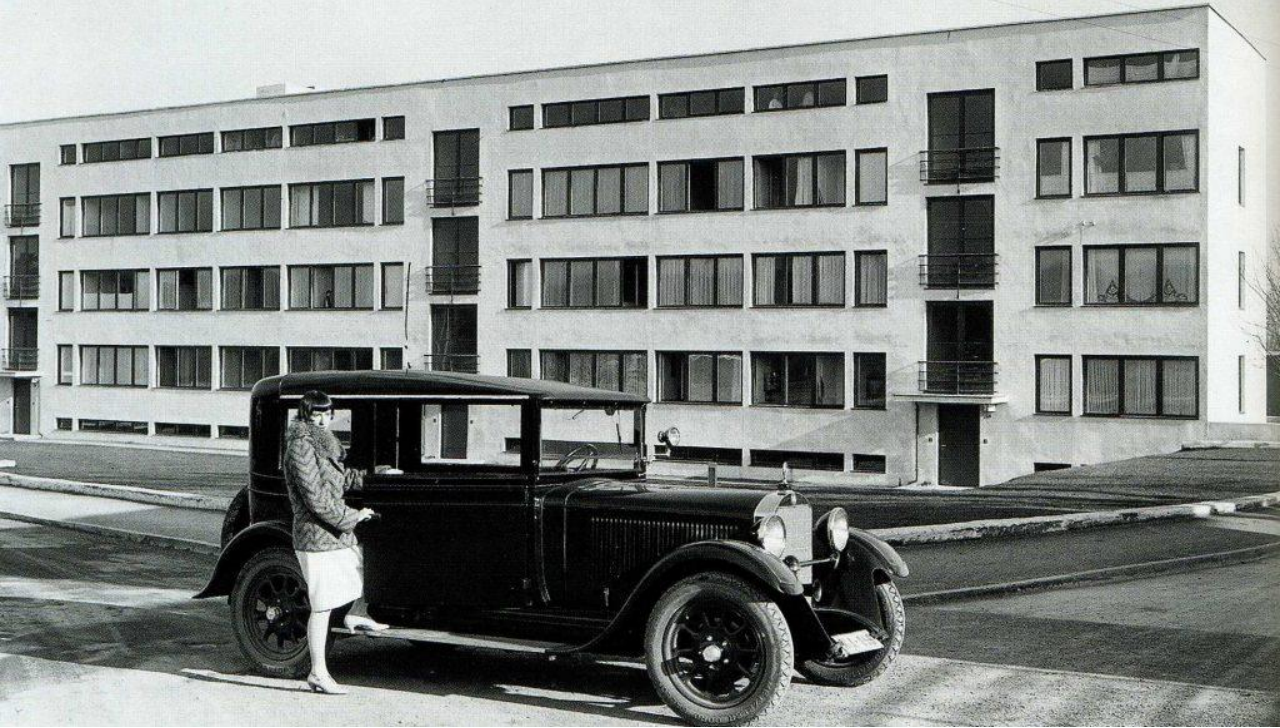

LESS IS A BORE

LESS IS MORE!

ACHTERGROND

VAN DE 'QUOTES'

LESS IS MORE
Modernisme
Internationale Stijl

Curator MIES VAN DER ROHE

Woningen voor de Weissenhofsiedlung te Stuttgart, 1927
Het nieuwe bouwen, de Nieuwe Zakelijkheid

Le Corbusier

Weissenhofsiedlung

Peter Behrens

Rijtjeshuizen van J.J.P. Oud.

Weissenhofsiedlung

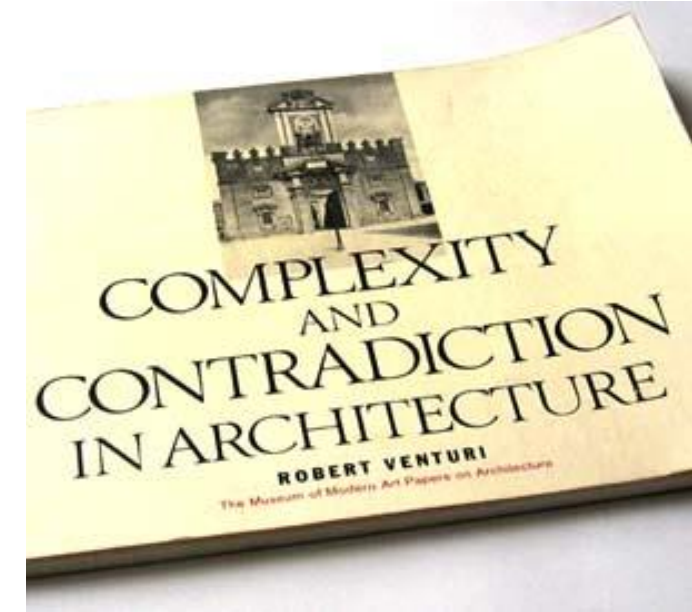
LESS IS A BORE
Begin Postmodernisme

Uitspraak van ROBERT VENTURI

Vanna Venturi House, 1962, Chestnut Hill, Philadelphia

- Terug klassiek element in frontonstijl
- Een vloek t.o.v. de modernistische stijl

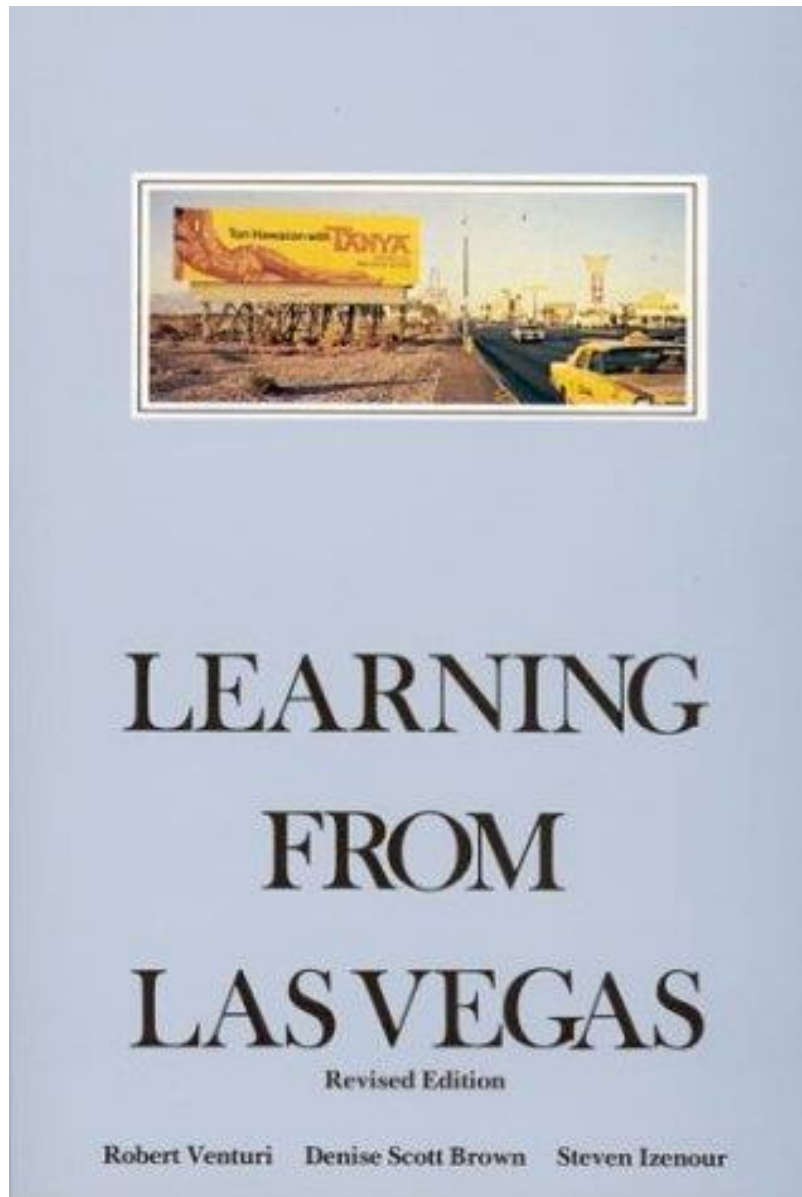
“Ik houd van complexiteit en tegenspraak in architectuur. Een architectuur vol tegenspraak, gebaseerd op de rijkdom en de tegenstrijdigheden van eigentijdse ervaringen.”

“The sign is more important than the architecture”.

ROBERT VENTURI

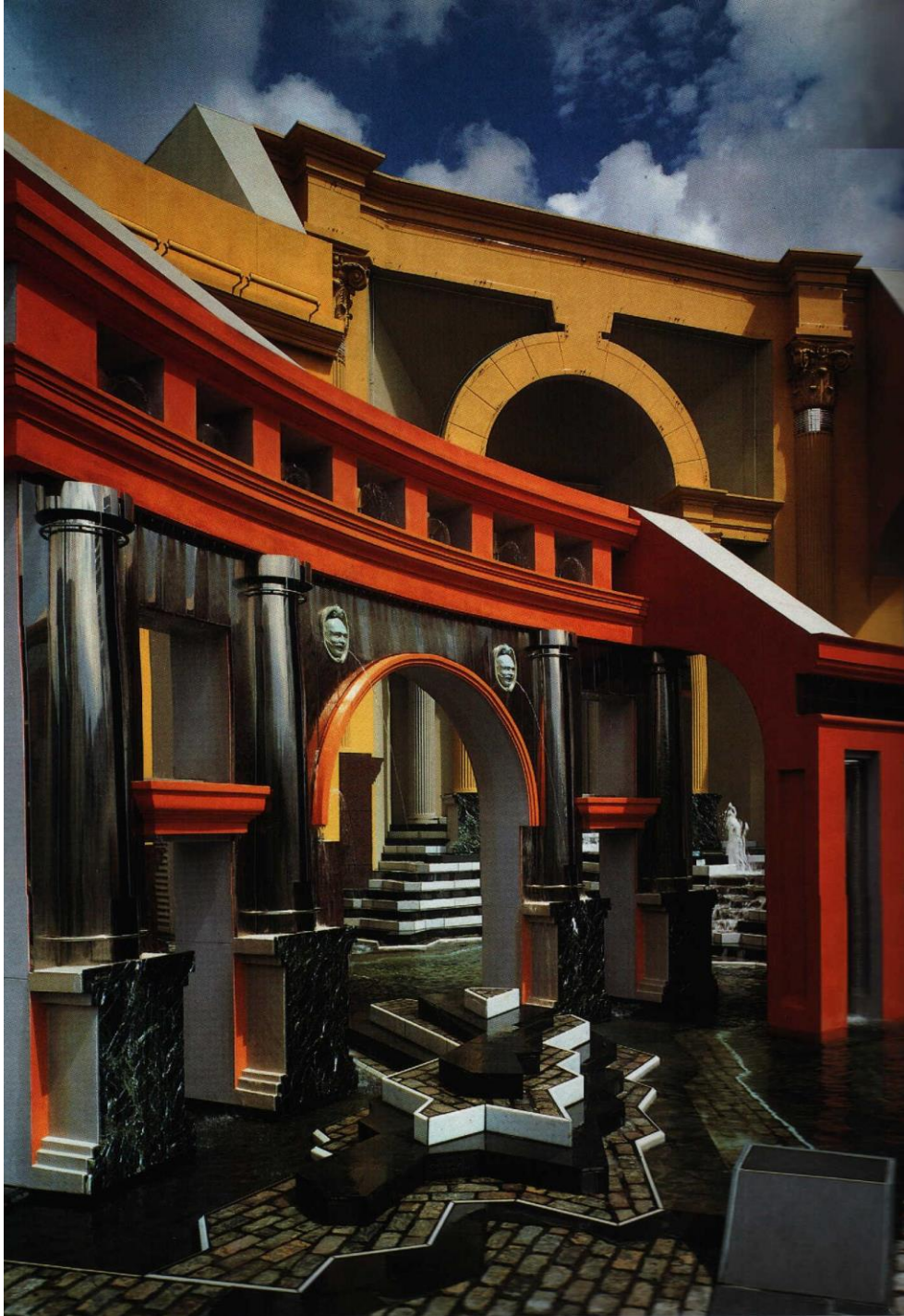
In *Learning from Las Vegas* stelt Venturi dat de stad niet is opgebouwd uit een ideaal en uit steen en beton, maar uit **licht en verleiding**. De architectuur achter de glimmende en schitterende neonfacades is van geen belang. Wat telt is uitsluitend de visuele indruk, **het dwingende teken**.

Een voorbeeld van 'Less is a bore' - Postmodernisme

CHARLES W. MOORE, Piazza d'Italia, New Orleans, Louisiana, 1974

Achitectuur als theaterdecor

LESS IS MORE

POST-PAINTERLY
ABSTRACTION
& MINIMAL ART

Jaren 1965...

Reactie op Abstract Expressionisme (voorgaande periode jaren '50) en Pop Art (zelfde periode jaren '60)

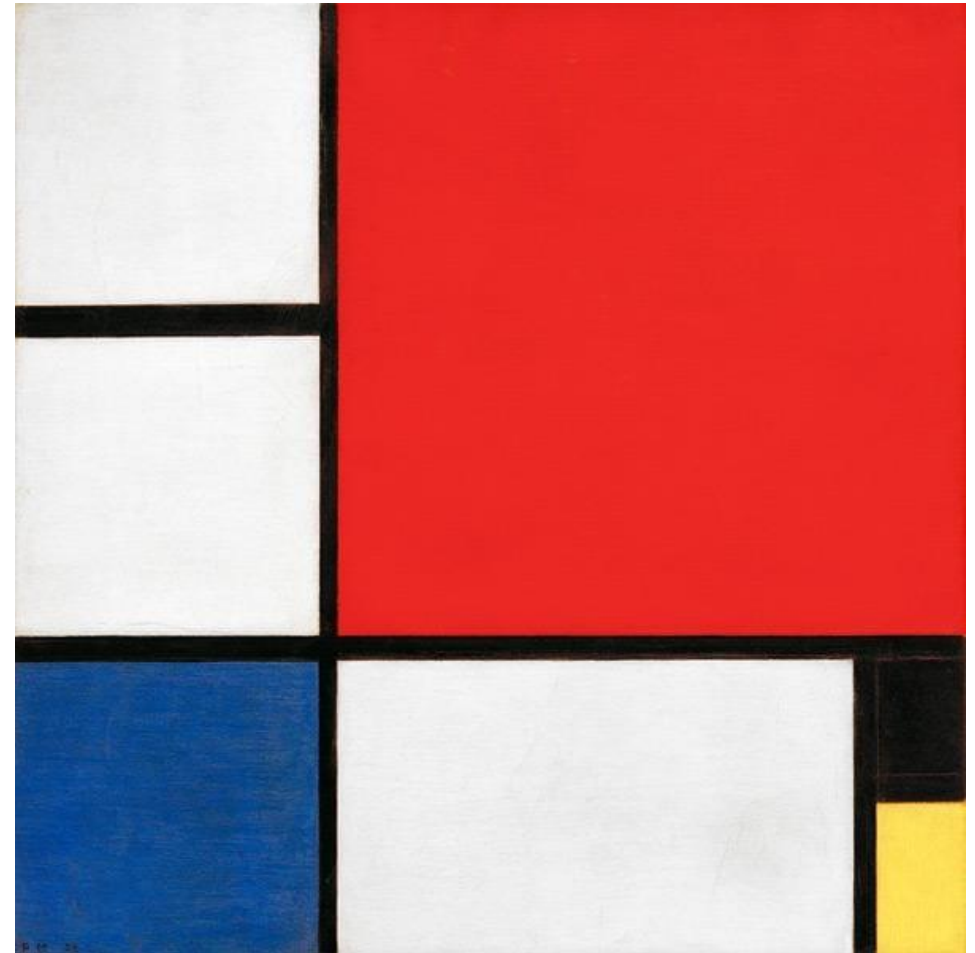
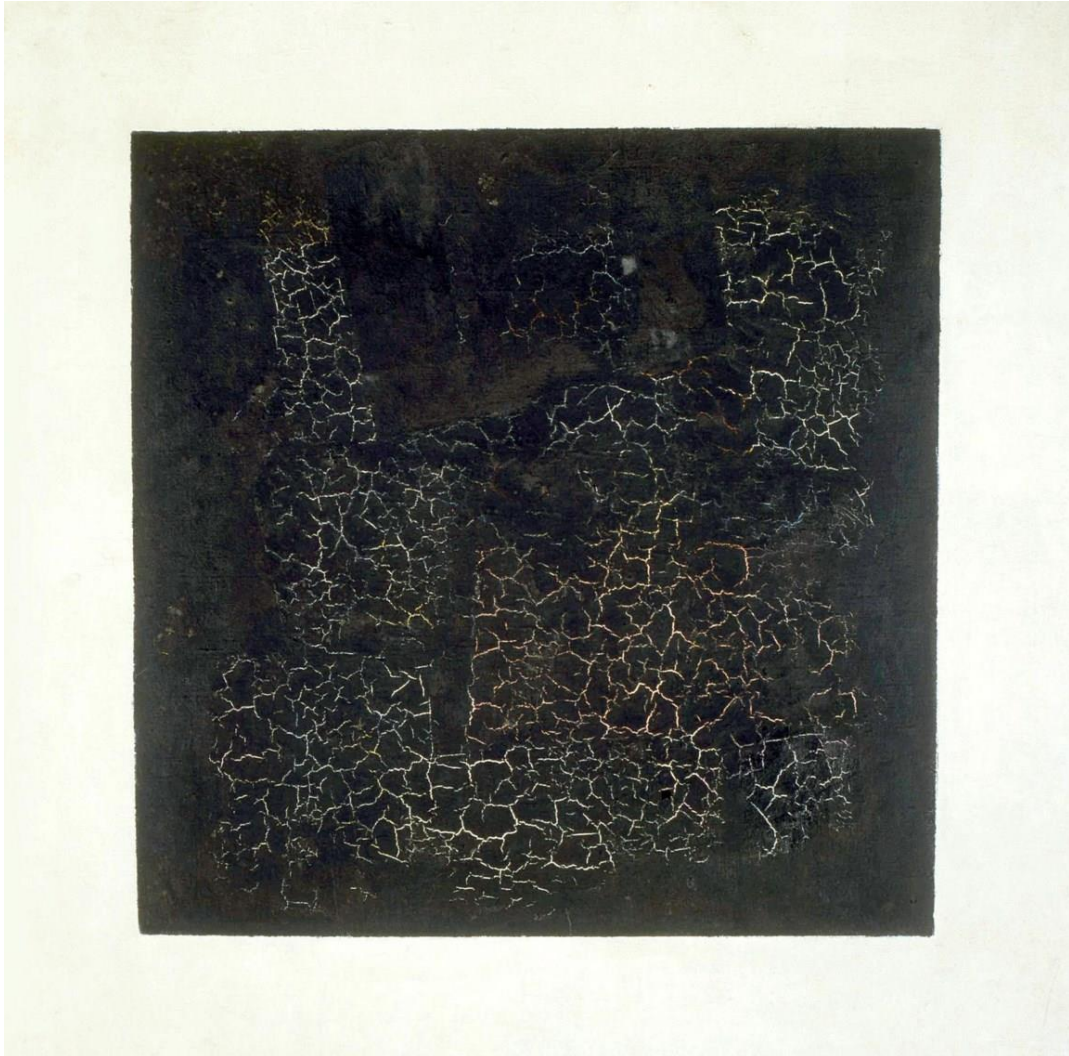

Abstract Expressionisme

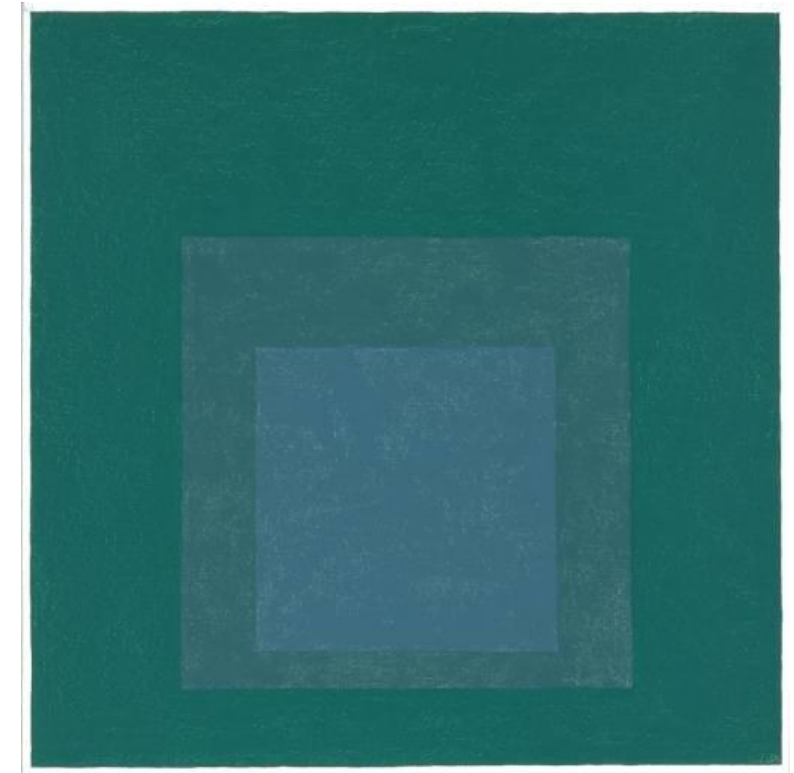
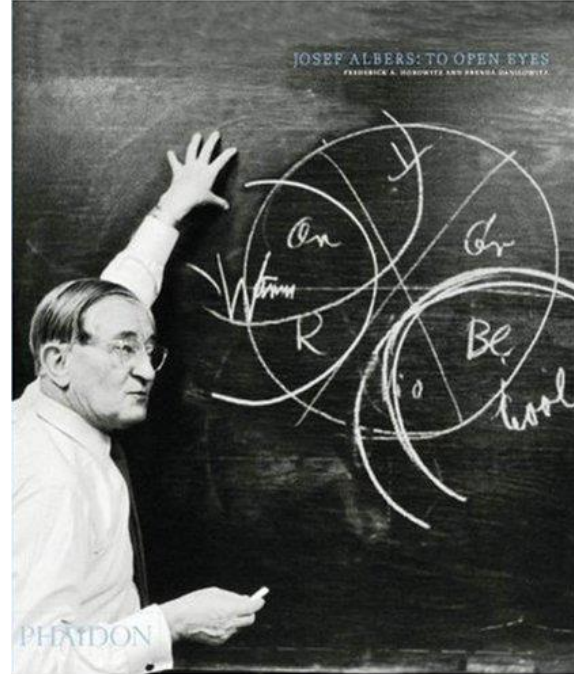

Pop Art

Eerste minimalistische kunstwerken:
Malevich, Zwart Vierkant (1913) en Mondriaan (1872-1944)

JOSEF ALBERS (1888-1976), afkomstig van het **Bauhaus** (Weimar, 1919-1933) richtte bij Ashville, North Carolina, het **Black Mountain College** op waar men de Bauhaus-principes voortzet. Het bestond tot 1957 en bracht ook kunstenaars voort als Willem De Kooning en Robert Rauschenberg.

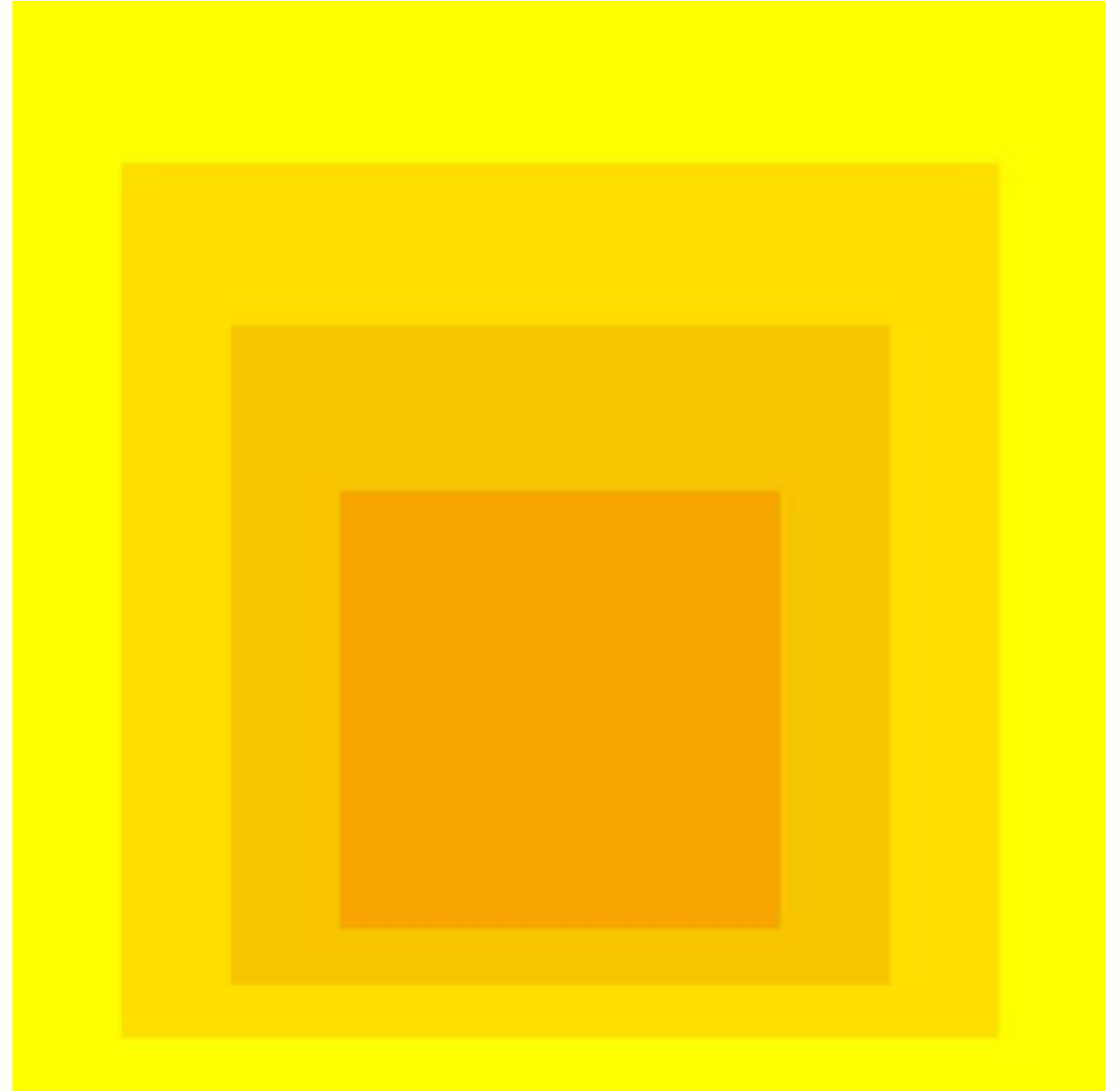

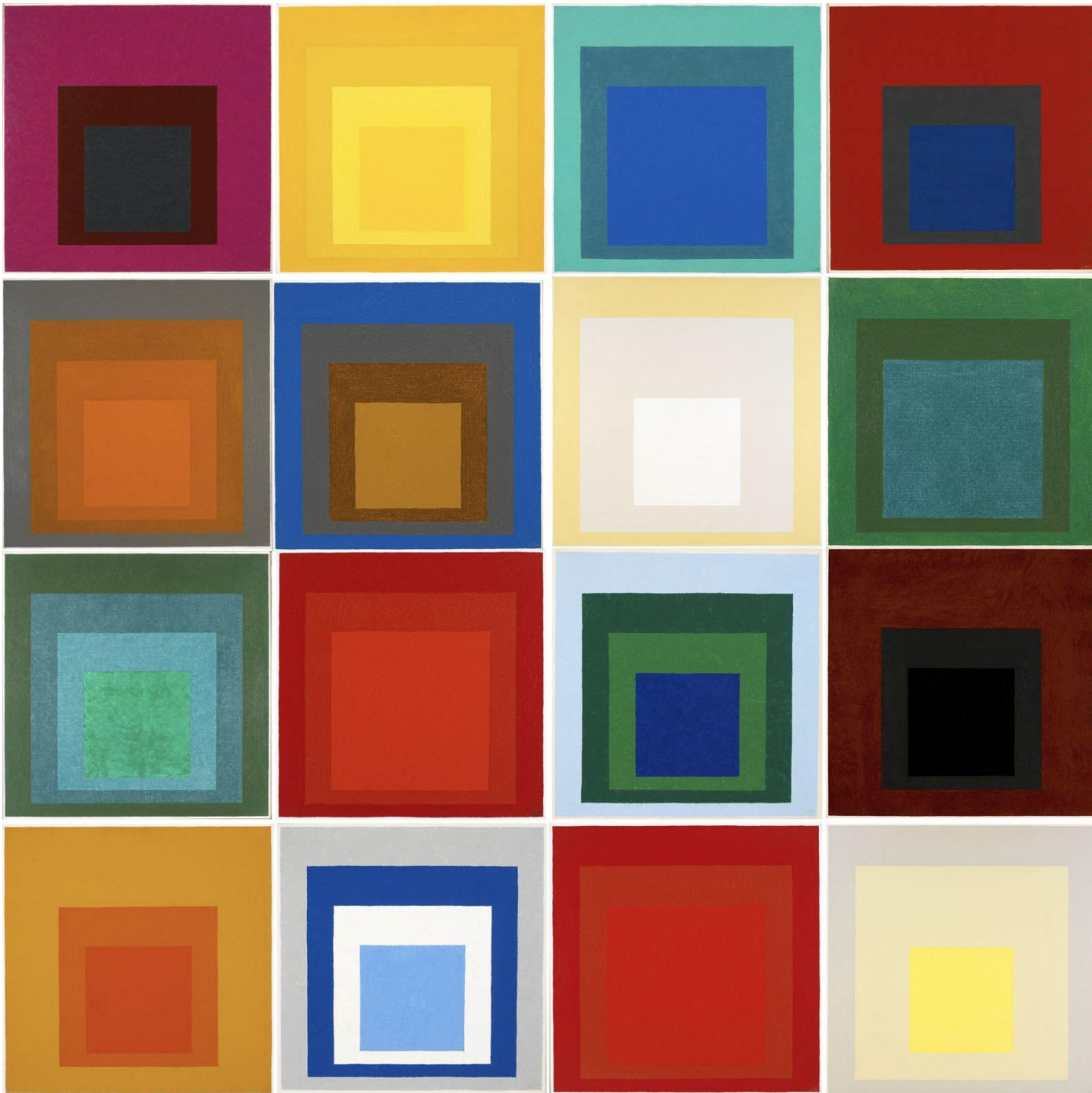
Josef Albers
Homage to the Square, 1964

JOSEF ALBERS

Homage to the Square, 46 x 46 cm - 1969

*“Een schilder werkt om mét of ín kleur te formuleren. Sommige schilders beschouwen kleur als de begeleider van vorm en dus als ondergeschikt. Voor anderen is kleur in toenemende mate het belangrijkste medium van hun picturale taal. Daar wordt kleur **autonoom**.”*

JOSEPH ALBERS, Homage to the Square. Meer dan 2.000 van deze werken tussen 1949 and 1976

“Eerst en vooral moet worden geleerd dat een en dezelfde kleur ontelbare lezingen oproept.”

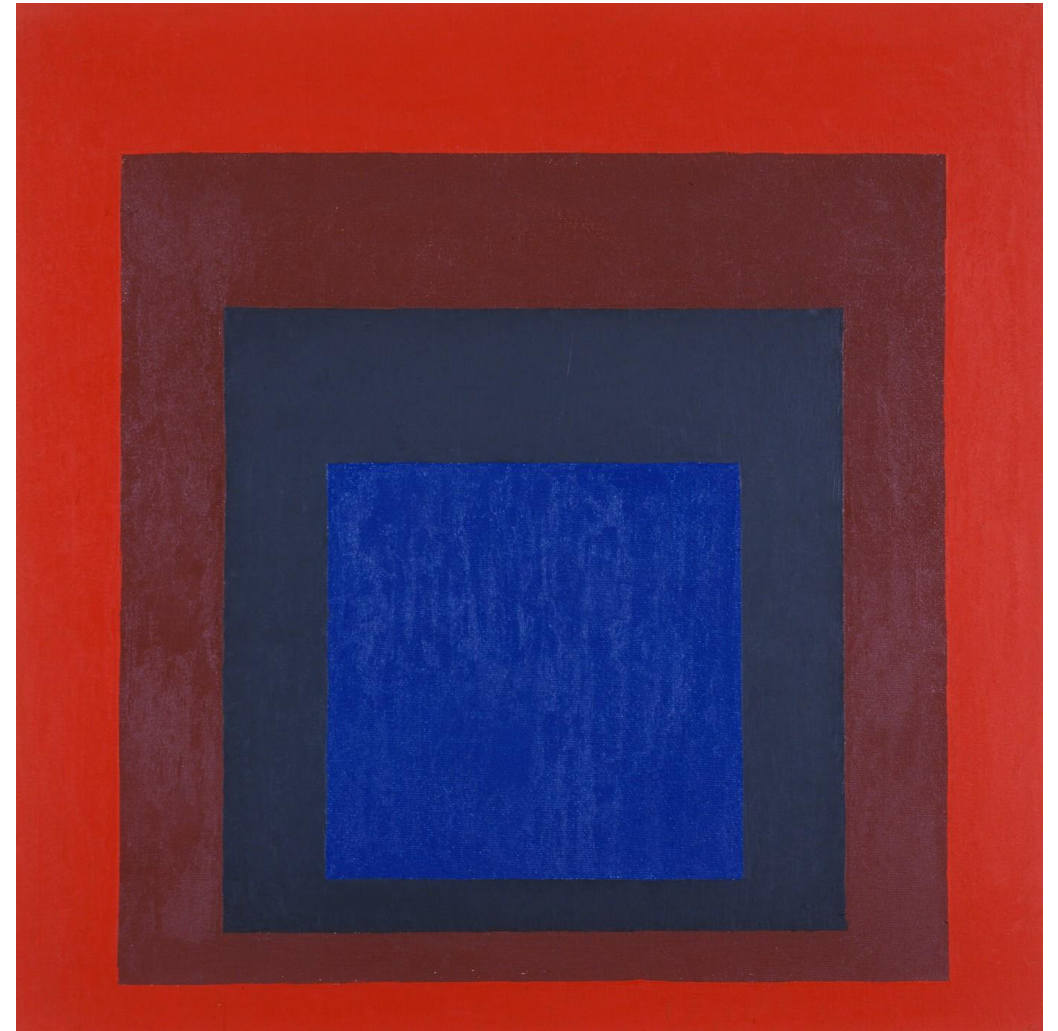
JOSEPH ALBERS

MARK ROTHKO

*“Ik geloof dat **denken in de kunst**
even noodzakelijk is
als overal elders”*

JOSEPH ALBERS

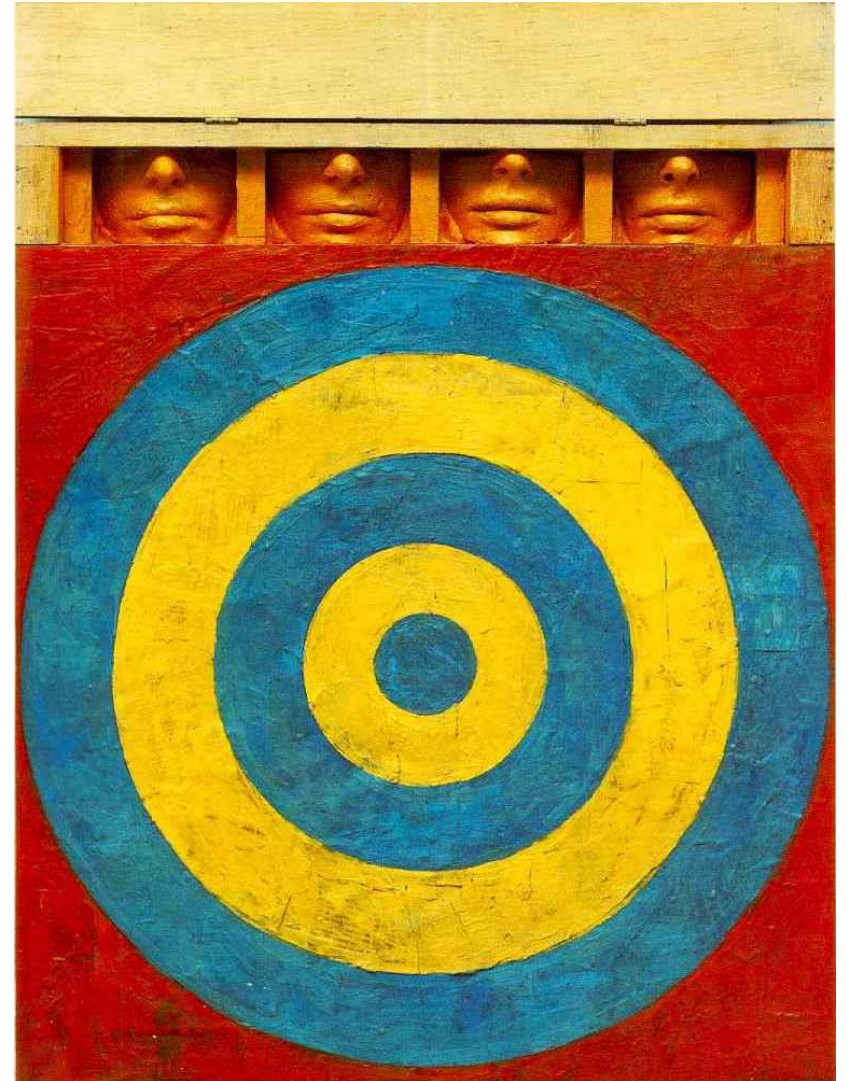
KENNETH NOLAND

Turnsole, synthetic polymer paint, 239 x 239 cm

JASPER JOHNS (Begin Pop Art)

Target with Four Faces, 1955, encaustiek en collage op doek, 75 x 66 cm, MOMA

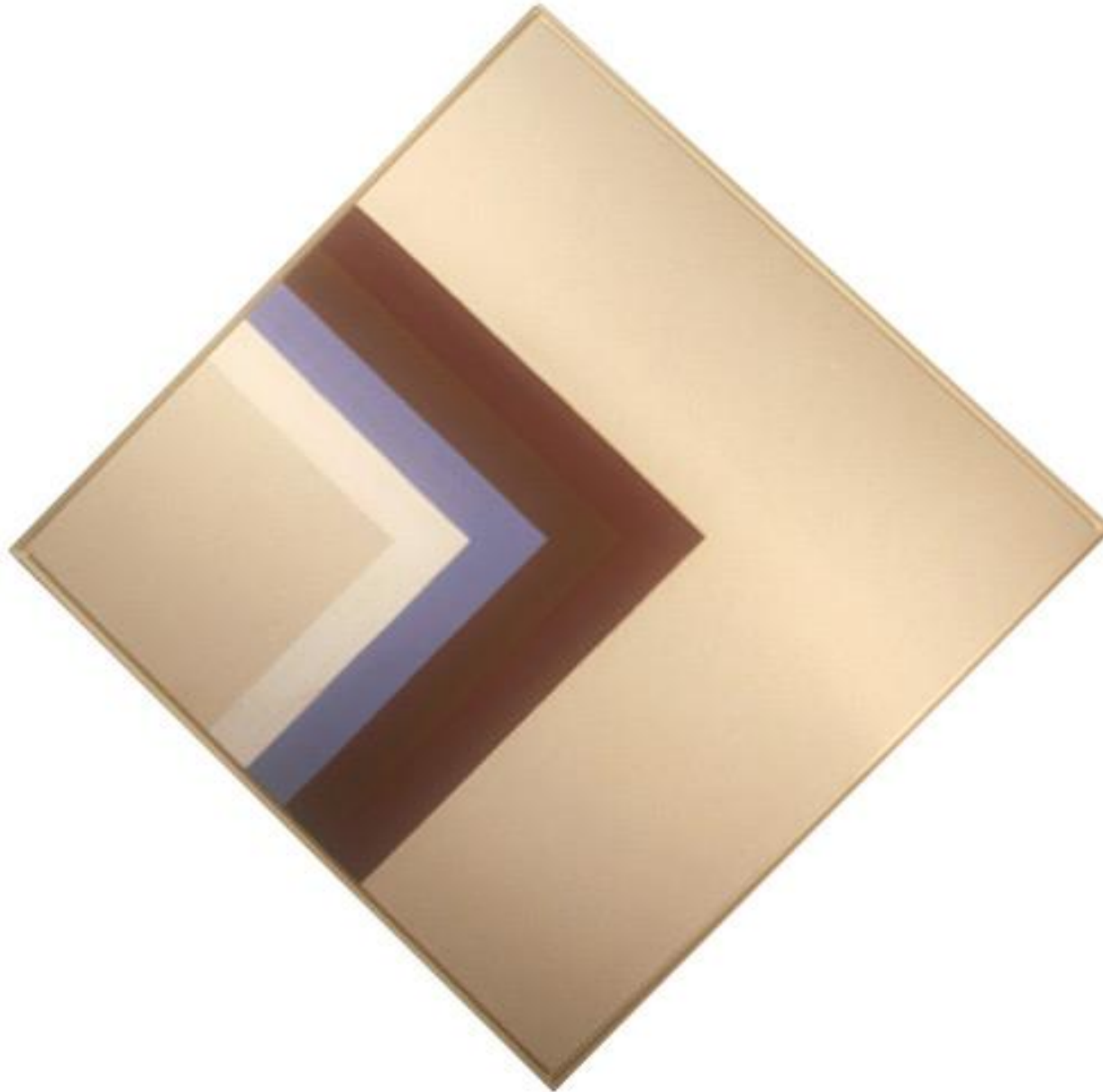

KENNETH NOLAND – Shoot - 1964

“Hard Edge”

KENNETH NOLAND – Halfway - 1964

“Shaped Canvas”
Beeld en drager met
elkaar geïdentificeerd.
Vorm = inhoud.

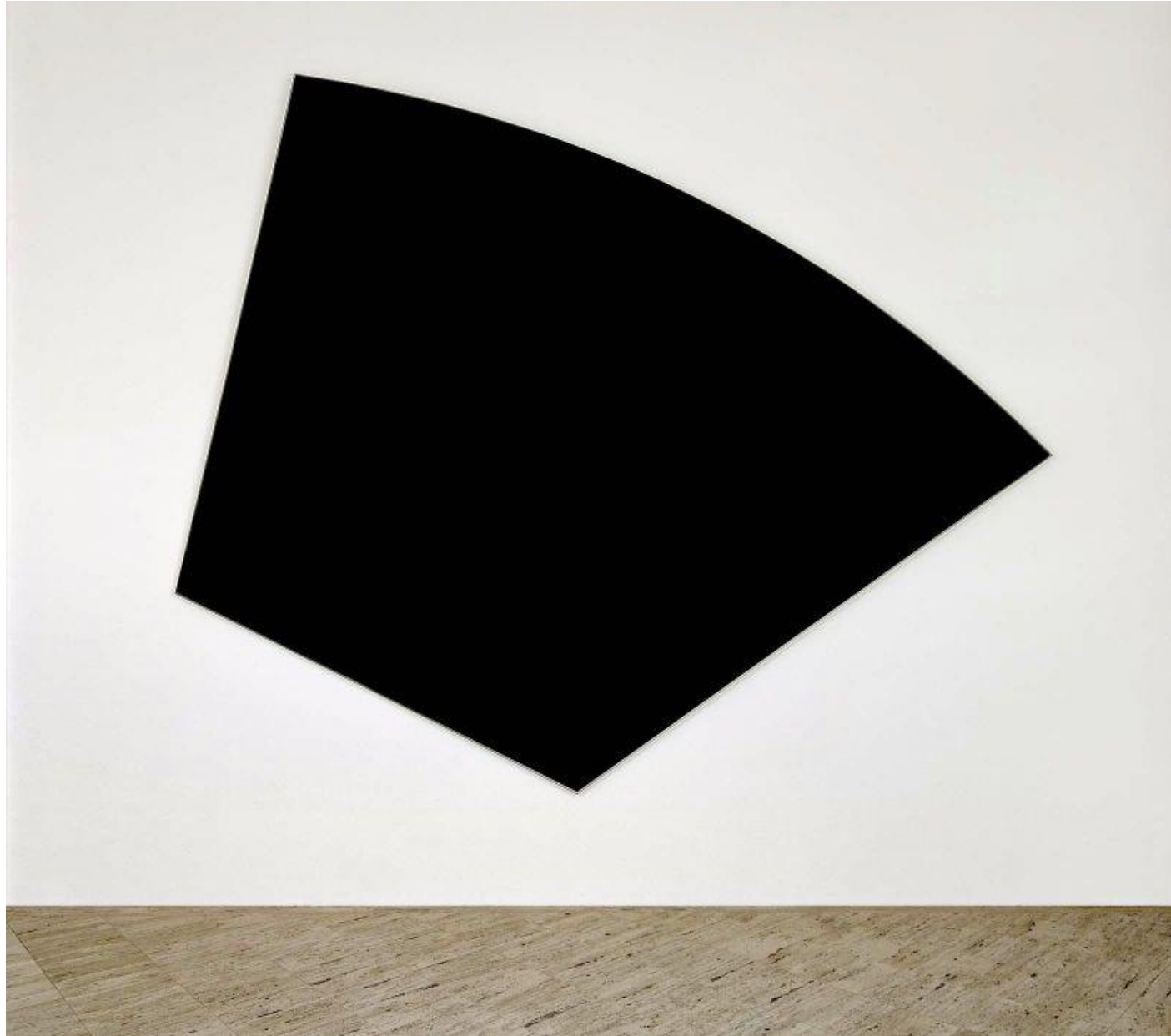
"I want to eliminate the 'I made this' from my work."

ELSWORTH KELLY

Red, Yellow, Blue II. 1965. Acrylic on canvas

ELSWORTH KELLY

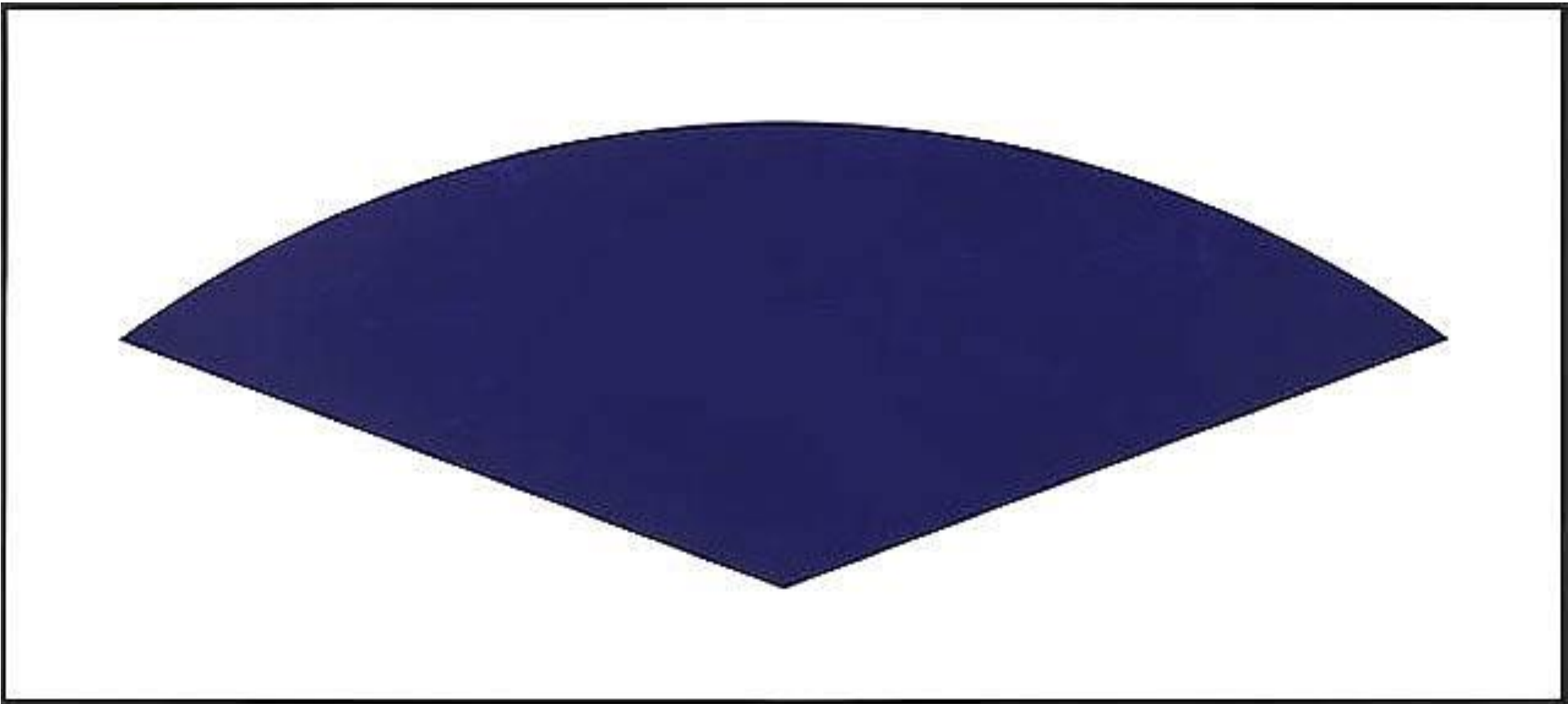

ELSWORTH KELLY

Ellsworth Kelly and Roy Lichtenstein at the new Broad Contemporary Art Museum in Los Angeles

ELSWORTH KELLY – Blue Curve – 1995
116 x 483 cm – Guggenheim NY

ELSWORTH KELLY
Yellow Black – 1988
101 x 139 cm

Two-panel-painting

ELSWORTH KELLY

Red Green Blue at the Whitney Museum, with Red Blue (1963) (left) and Red Green Blue (1964)

ELSWORTH KELLY

Houston Triptych, 1986, bronze, Houston Sculpture Garden

ELSWORTH KELLY
Double Curve
Minneapolis, Walker Art

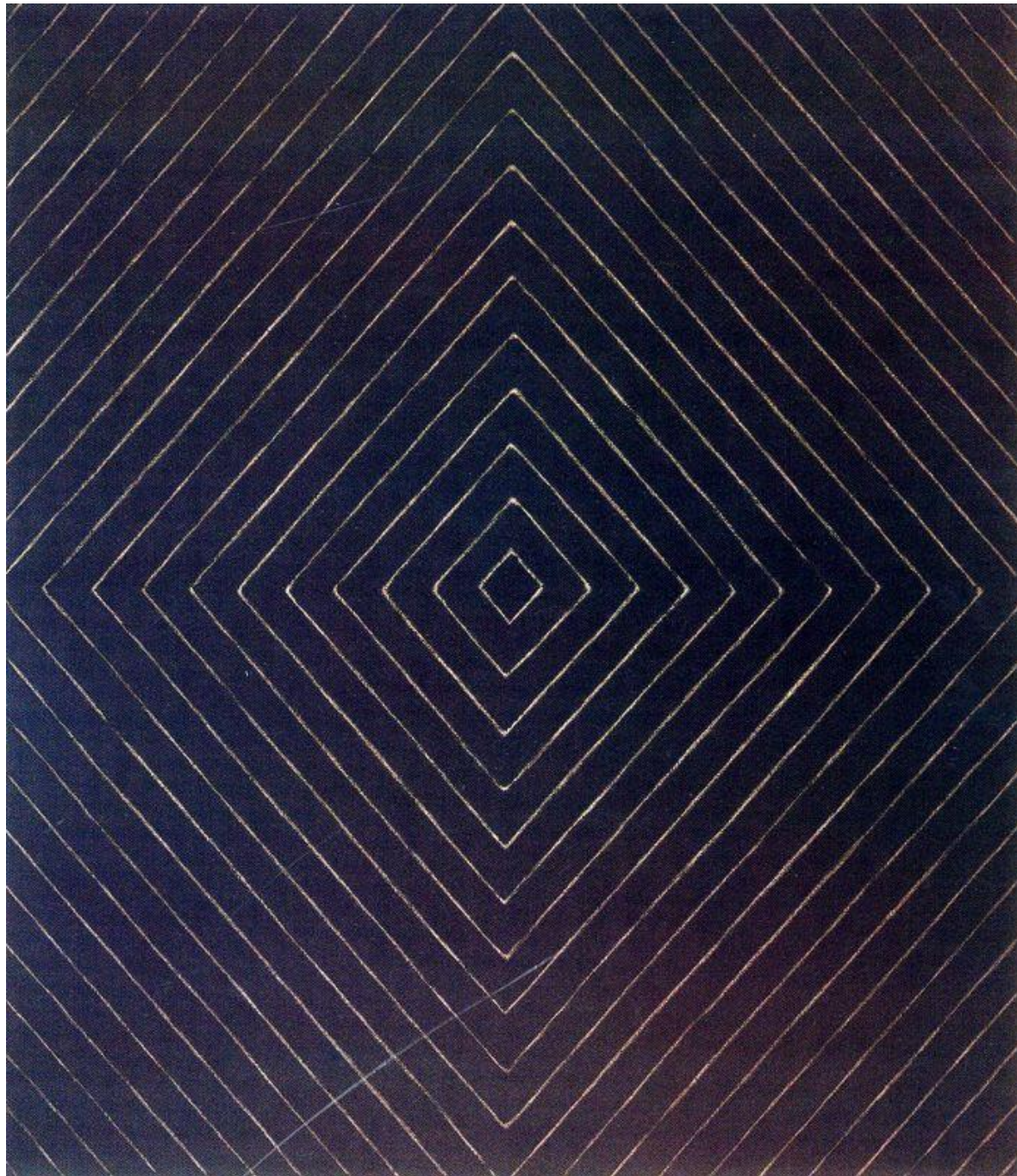
“What you see is what you see”

FRANK STELLA

Black Paintings-serie (witte lijnen = opengelaten doek)

More or Less - 1964 - Metaalpoeder in acryl-emulsie op doek – 300 x 418 cm, MNAM

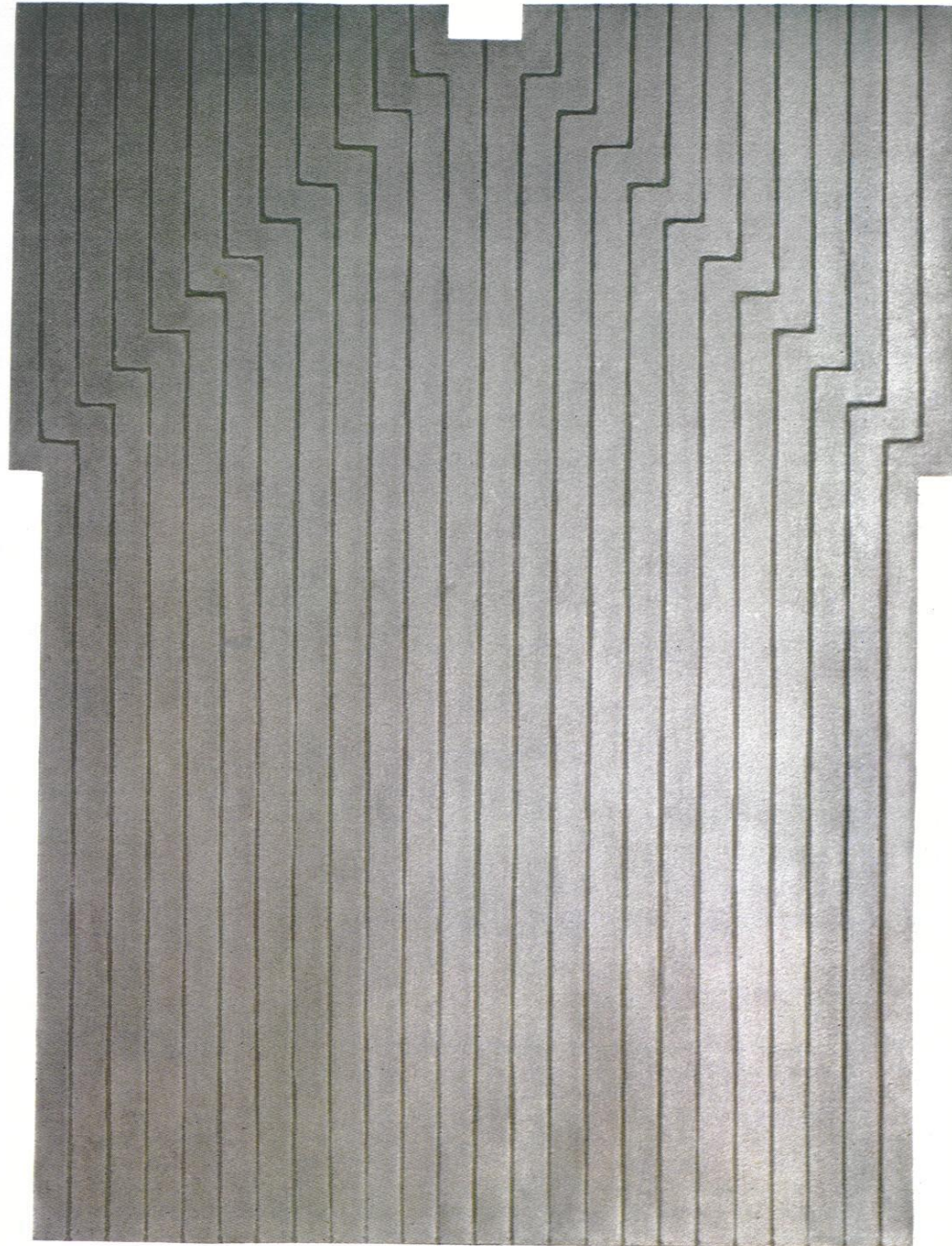
FRANK STELLA

Jill – 1959

email op doek

230 x 200 cm

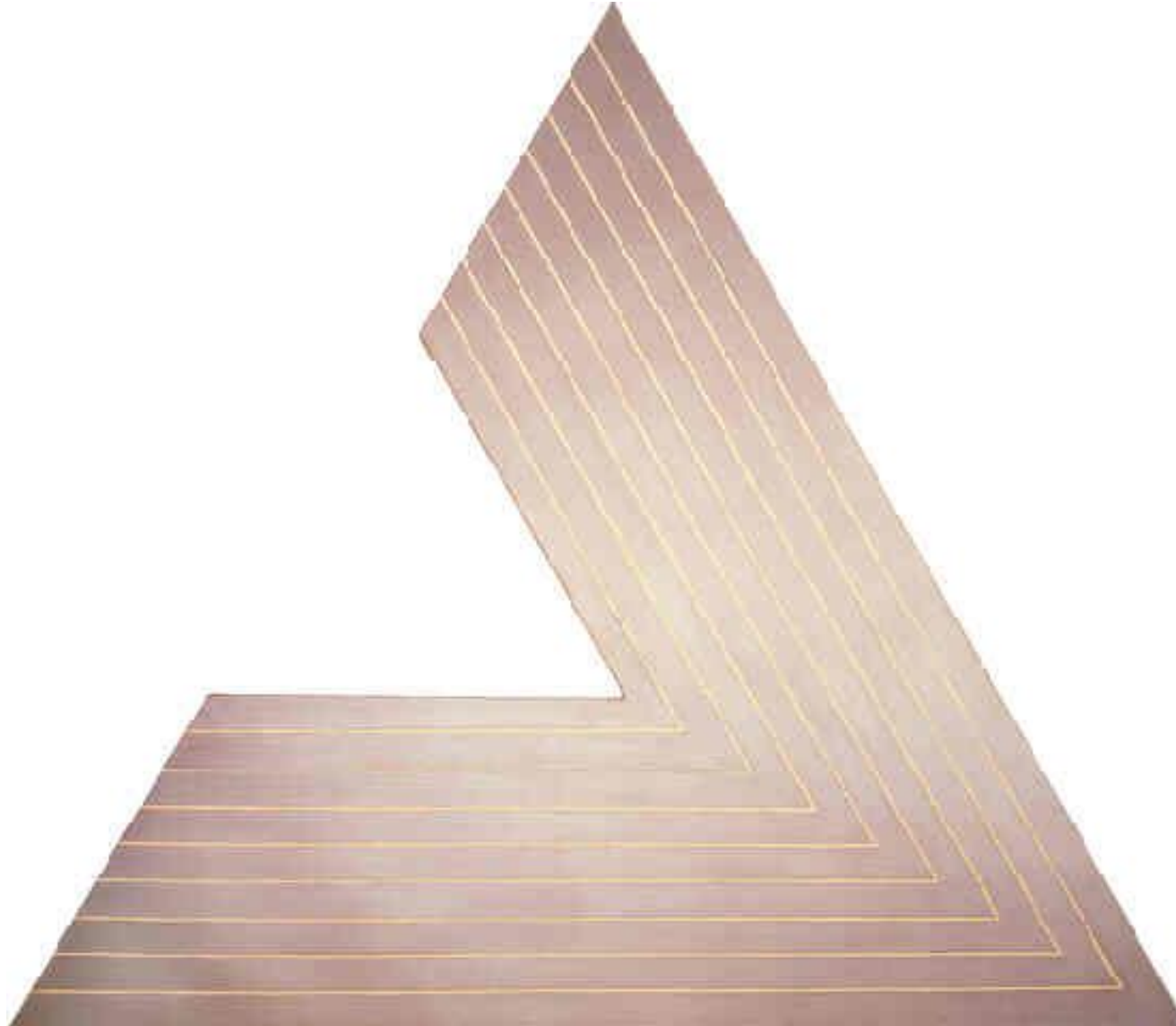
FRANK STELLA
Luis Miguel Dominguin
1960 – 238 x 182 cm

Aluminium-serie

Leftovers; de 'tirannie'
van de rechthoek
gebroken.

FRANK STELLA

Slieve More – 1964 – metallic – 195,6 x 206 cm

Abstract Expressionisme: "verkrachting van de verf" (Frank Stella)

WILLEM DE KOONING, Two figures in a Landscape, 1967, 178 x 203 cm

FRANK STELLA

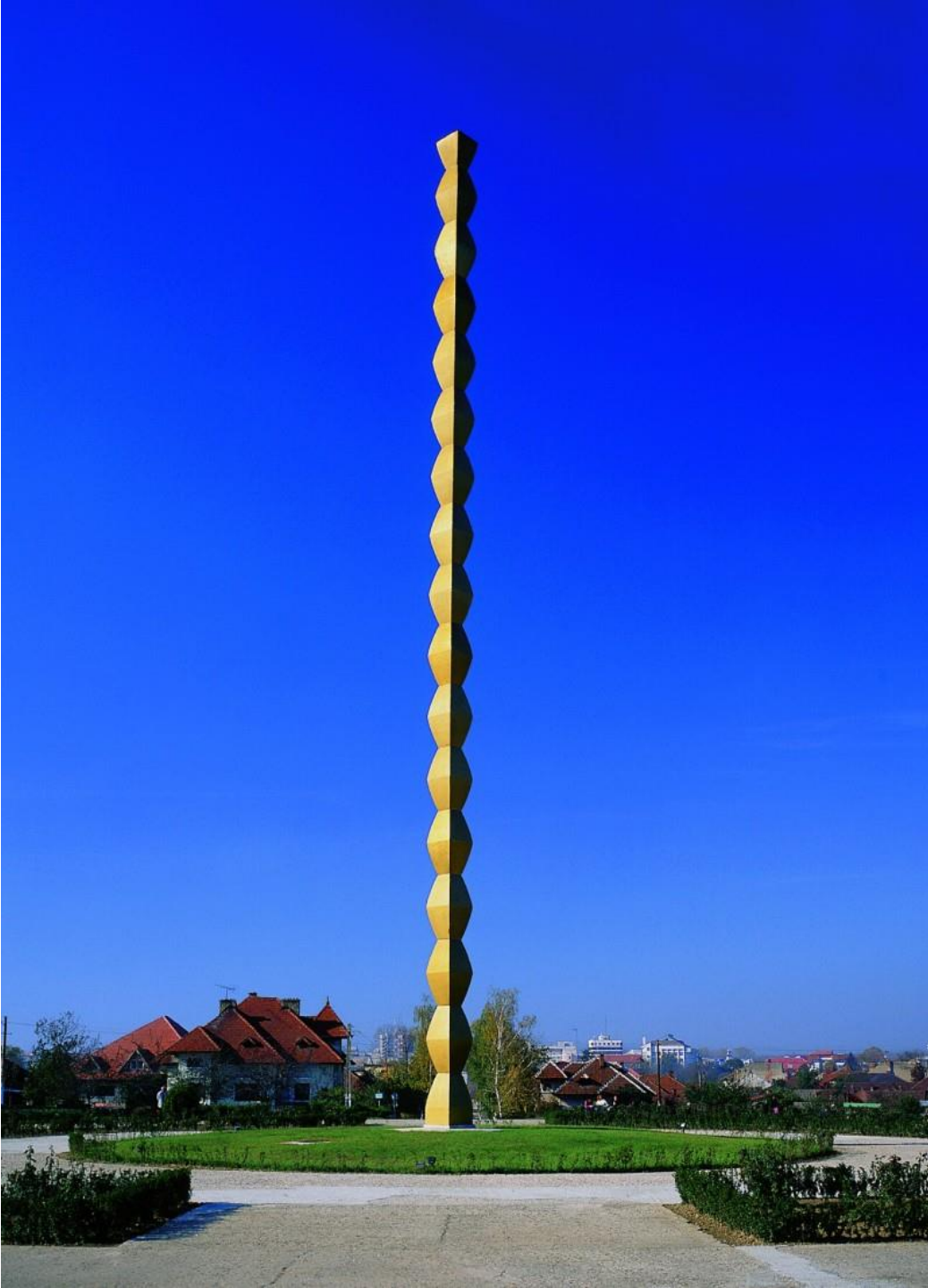
Harran II, 1976, Polymer and fluorescent polymer paint on canvas, 304.8 x 609.6 cm, Guggenheim NY

FRANK STELLA

Jaren '80

Diepholz II, 1982, mixed media
on aluminum and fiberglass,
ca. 250 x 300 x 61 cm

1937: CONSTANTIN BRANCUSI
De Eindelooze kolom

IJzer + laag verguld koper, 30 m
Park van Tirgu-Jiu, Roemenië

DONALD JUDD

Untitled – 1969
brons, fluorescerend plexiglas en stalen consoles

DONALD JUDD

“Alles is al in beweging. Kunst moet roerloos zijn.”
Kunst dient ‘ontsmet’ te worden.

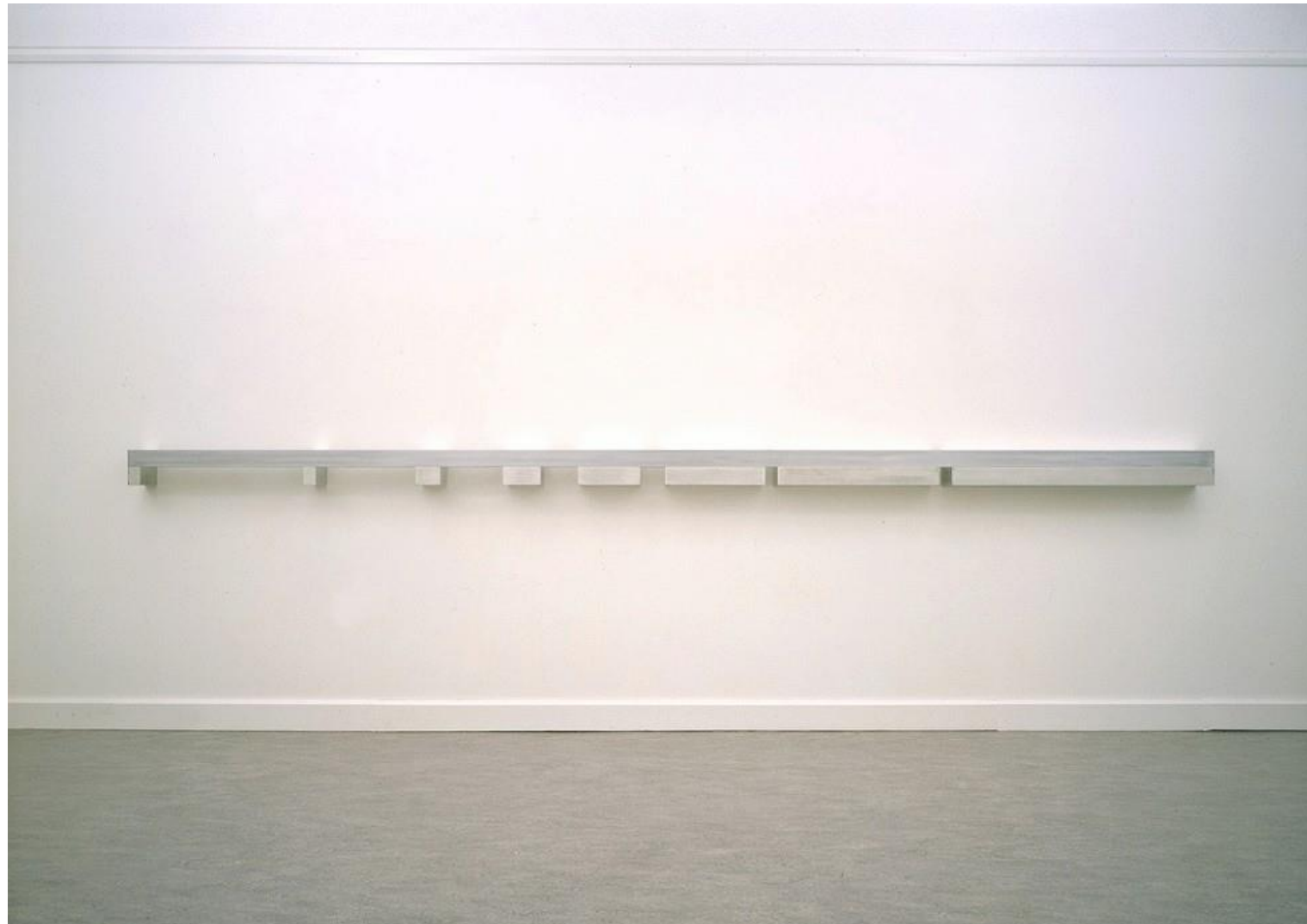
De sculpturale ruimte kan niet bestaan zonder ‘lege’ ruimte. Volgens Judd werken positieve en negatieve ruimtes nauw samen om de structuur van een sculptuur te vormen.

Daily News Building, NY, 1930

Skyline van New York

DONALD JUDD

De maatverhouding van de blokken aluminium is gebaseerd op de reeks van
Fibonacci : 0-1-1-2-3-5-8-13 ...

Untitled (Progression) – 1969 – Van Abbe Eindhoven

DONALD JUDD

Untitled – 1971 – Walker Art Minneapolis

Meubilair van DONALD JUDD

Judds meubels blijven 'sculpturen' want ze worden niet verkocht in het designcircuit, enkel via kunstgalerijen.

DONALD JUDD

*“De meeste beeldhouwkunst is priapisch, met de fallus hoog de lucht in.
In mijn werk ligt priapus op de grond.”*

CARL ANDRE

*“Alles wat ik doe is de
eindeloze zuil van Brancusi
op de grond leggen.”*

Magnesium-Zinc Plain, 1969

Camille Claudel, Maturité / L'âge mûr (1899), h. 61,5 cm, l. 85 cm, br. 375 cm, Musée d'Orsay

Wegvallen van de sokkel: nieuwe rol voor de toeschouwer

CARL ANDRE

"Ik wil geen werken maken die je overdonderen of verblinden. Ik houd van werk waar je je mee in een kamer kunt bevinden en dat je kan negeren als je wilt".

Twenty-fifth Steel Cardinal 25 losse stalen platen van 50 x 50 cm, Van Abbe Eindhoven

CARL ANDRE

"het verschil tussen koper en aluminium gaat heel wat verder dan dat tussen rood en groen".

Magnesium-Zinc Plain, 1969

RICHARD LONG, (1945) (LAND ART)

“Je zou kunnen zeggen dat mijn werk een evenwicht is tussen de patronen van de natuur en het formalisme van menselijke, abstracte ideeën zoals lijnen en cirkels. Het is waar mijn menselijke eigenschappen de natuurlijke krachten en patronen van de wereld ontmoeten” *Richard Long: Walking in Circles*

Ireland (1967)

Walking a Line in Peru (1972)

RICHARD LONG

Small White Pebble Circles (1987)

Dusty Boots Line Sahara (1988)

RICHARD LONG

South Bank Circle (1991), leisteen

Sunset Circles (2006), adobe bakstenen

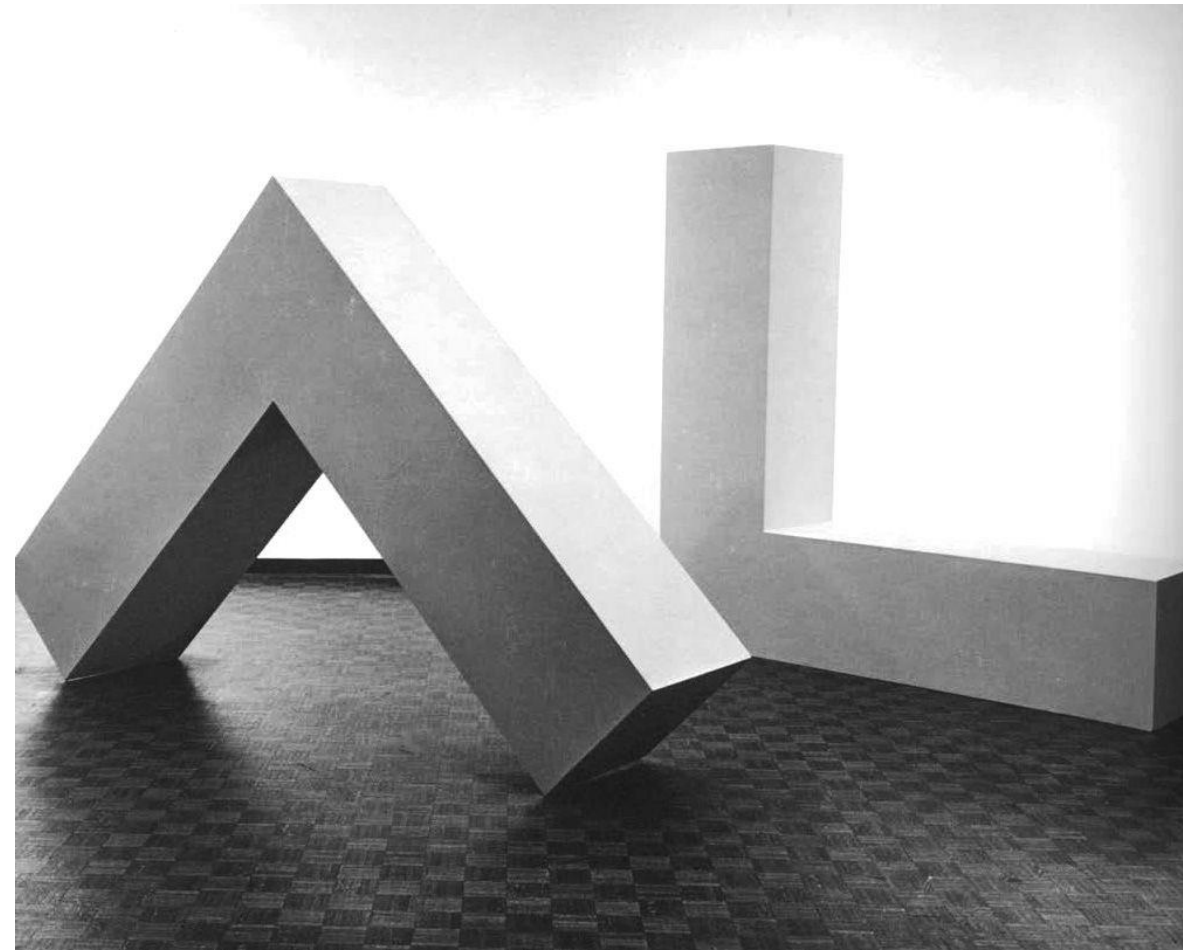
ROBERT MORRIS

“Een simpele vorm valt niet noodzakelijk samen met een simpele ervaring.”

Clos Pegase, Calistoga

Untitled (L-Beams), 1965

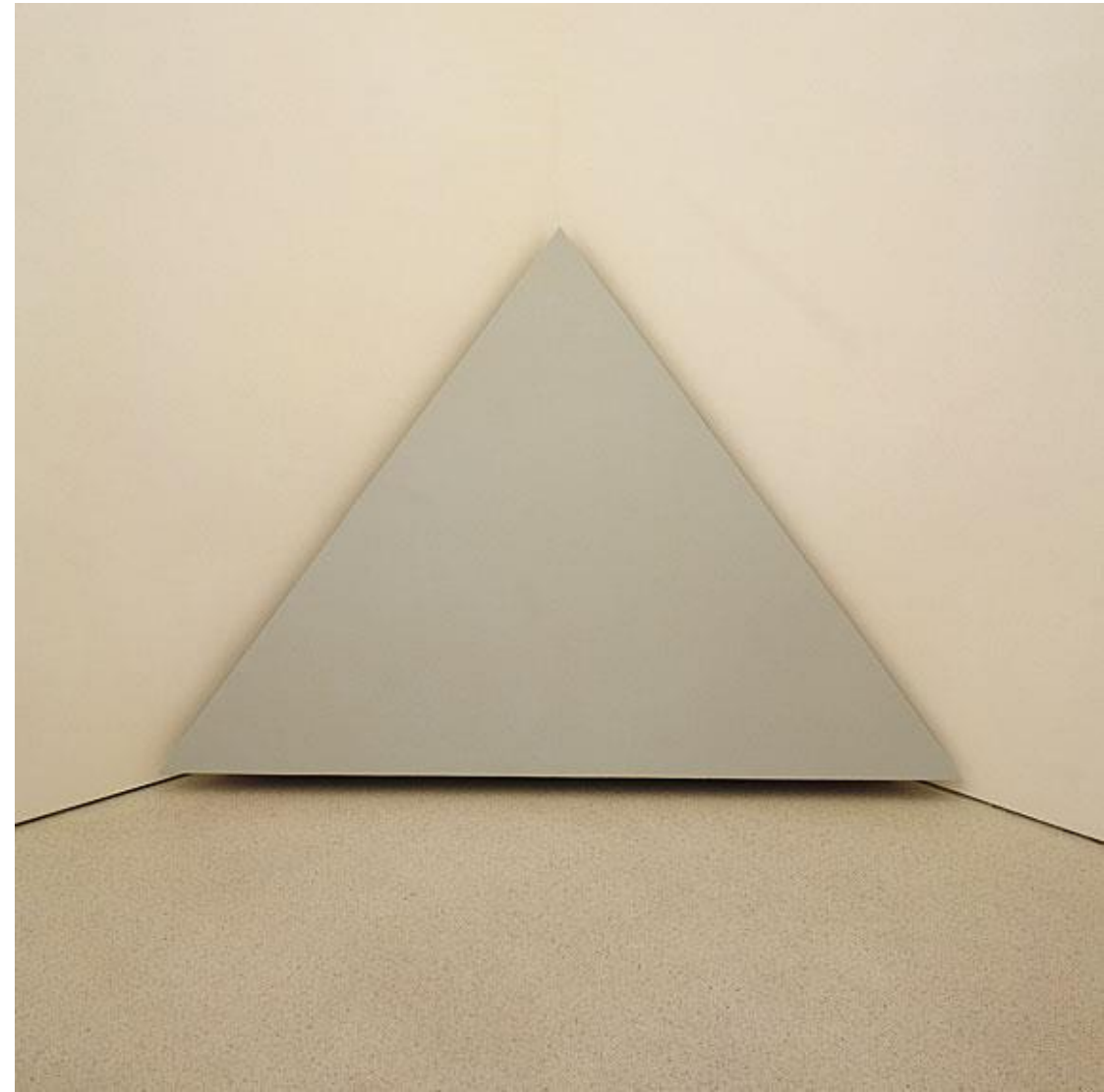

ROBERT MORRIS

(Untitled) Plexiglass Mirrors on wood, 53,3 cm

Untitled (Corner Piece), 1964
beschilderd triplex en dennenhout,
Guggenheim NY

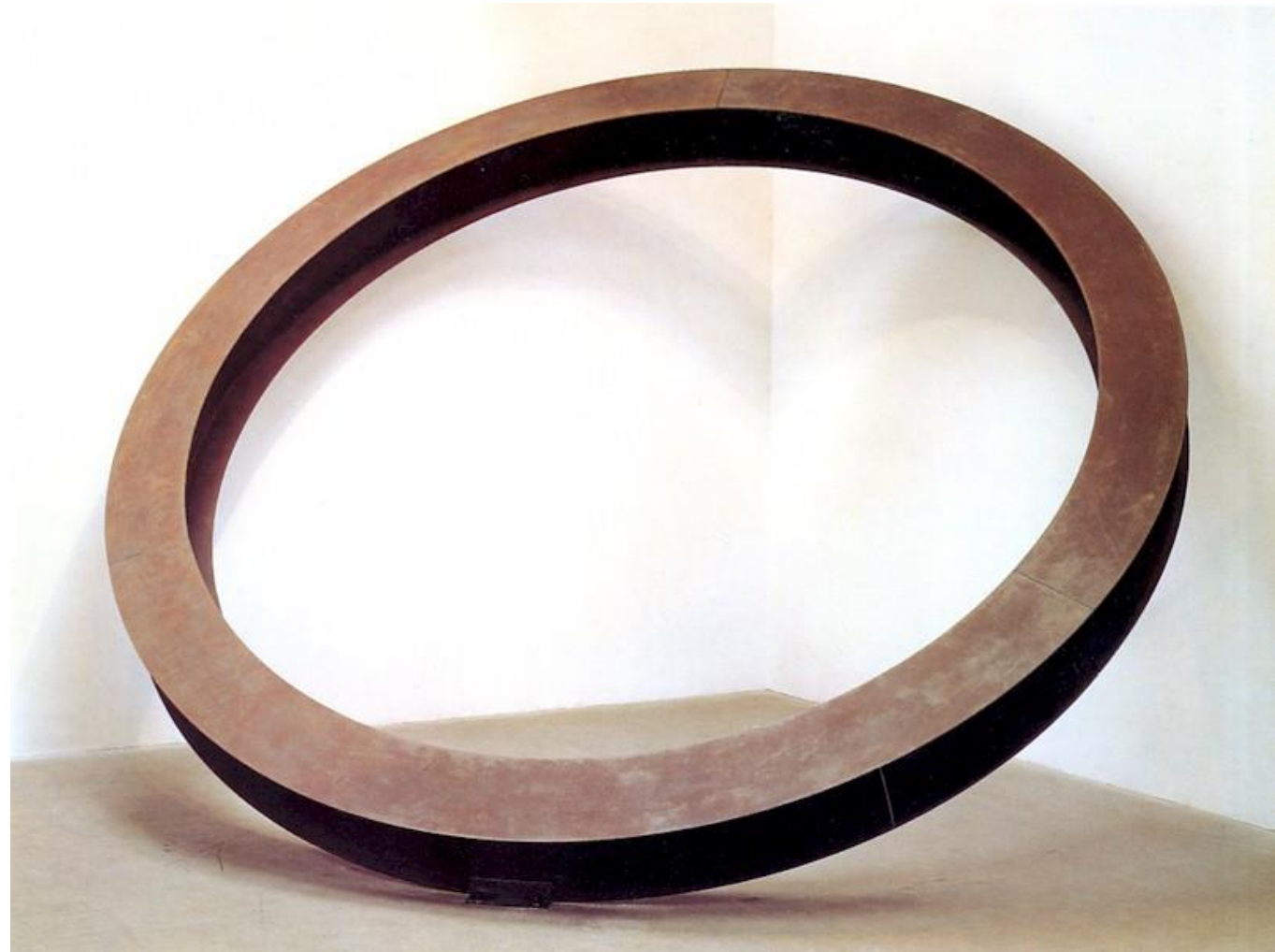

Ring with Light, 1965-96, painted wood and fibreglass & fluolight, 2 units, elk 61h, 35,5diep, diameter 246,4, Dallas Museum of Art

ROBERT MORRIS

Untitled (circle), acier de construction, hauteur 30,4 cm, diamètre 396 cm à plat, 1991

DAN FLAVIN
Lichtkunstenaar

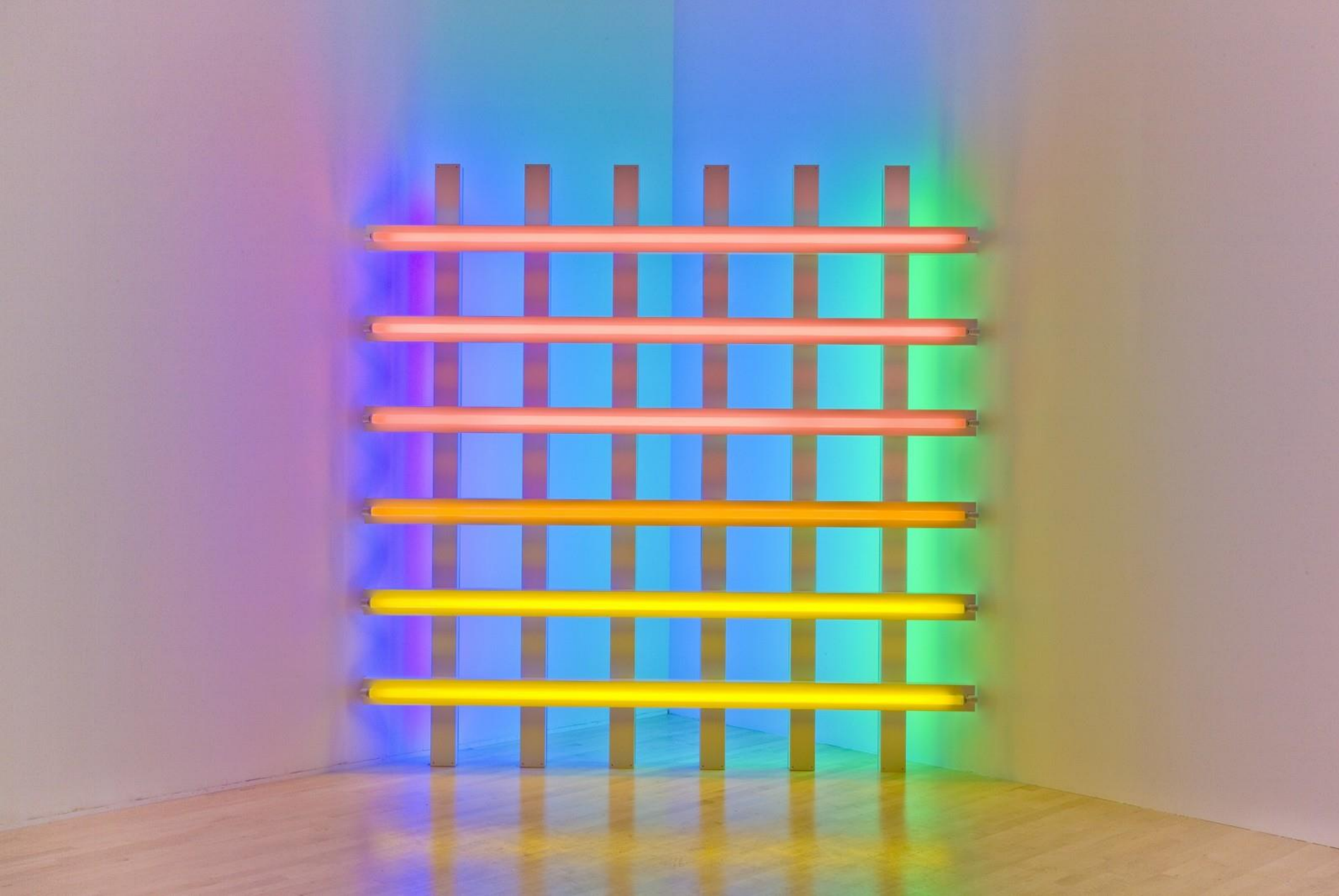
1963, TL-buis

DAN FLAVIN

Monument voor Tatlin, 1967

VLADIMIR TATLIN, Monument
voor de 3^e Internationale, 1920

DAN FLAVIN

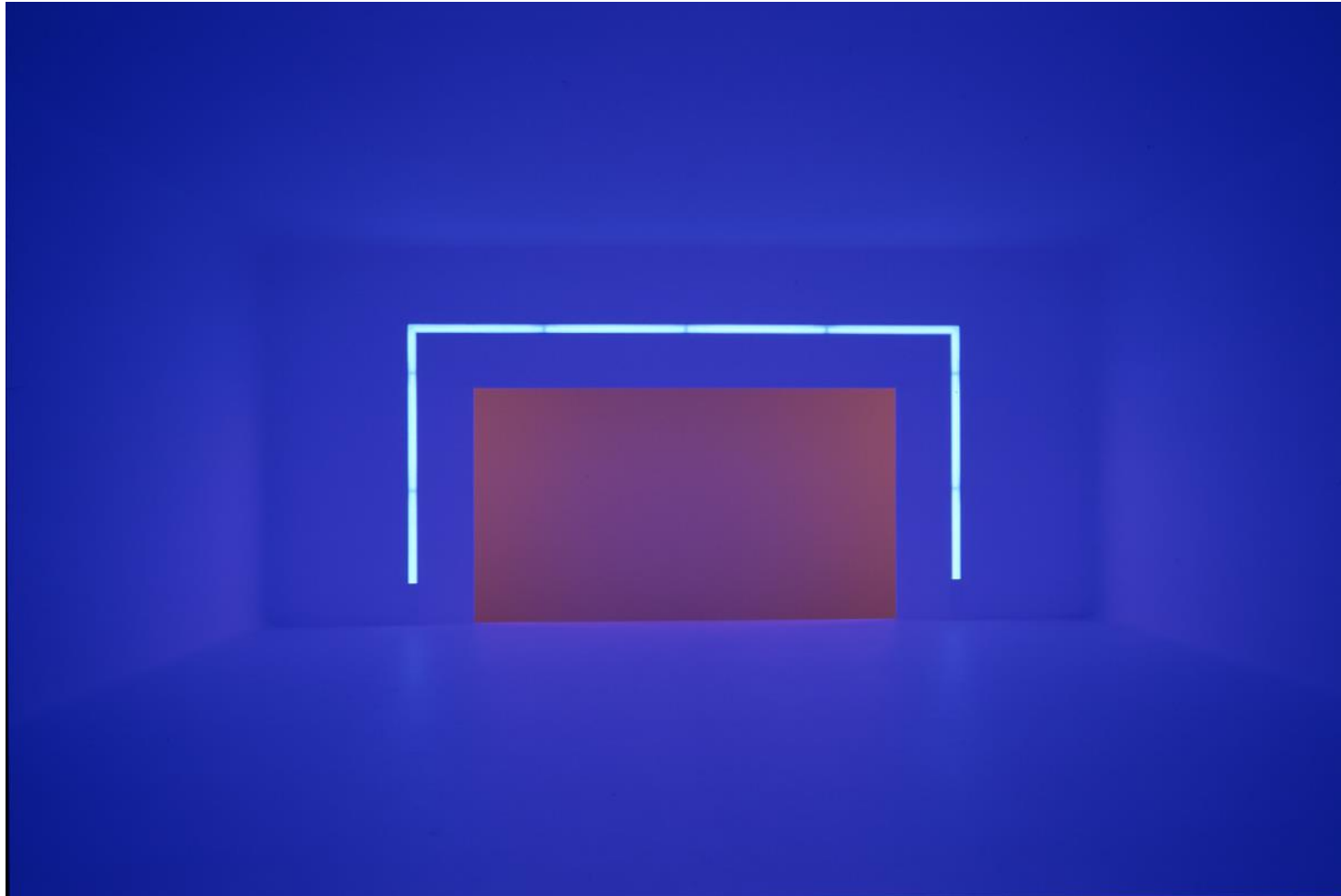

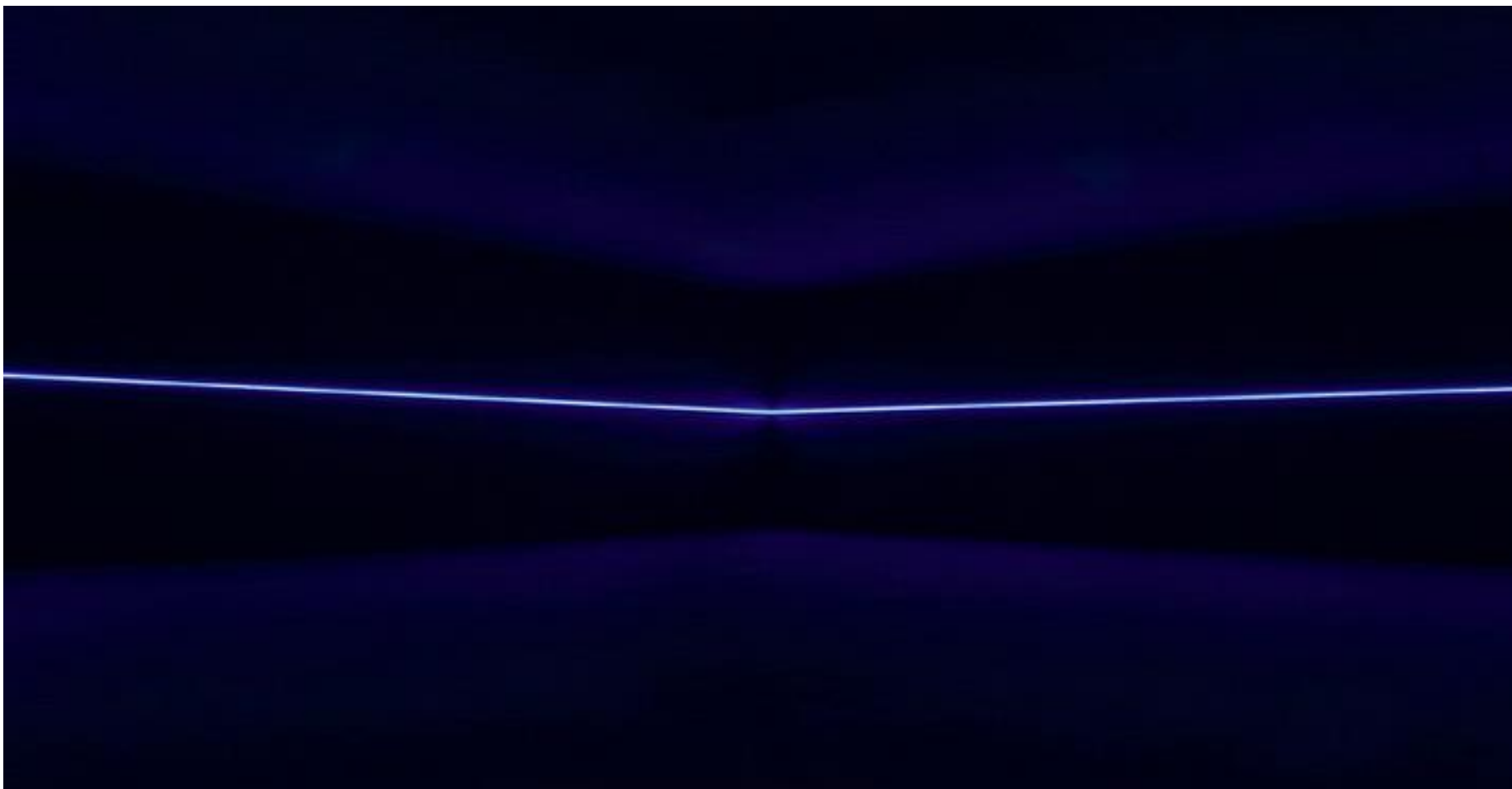
Latere lichtkunstenaars...

Minimalisme overleeft!

JAMES TURRELL (1943), Open Field (2000)

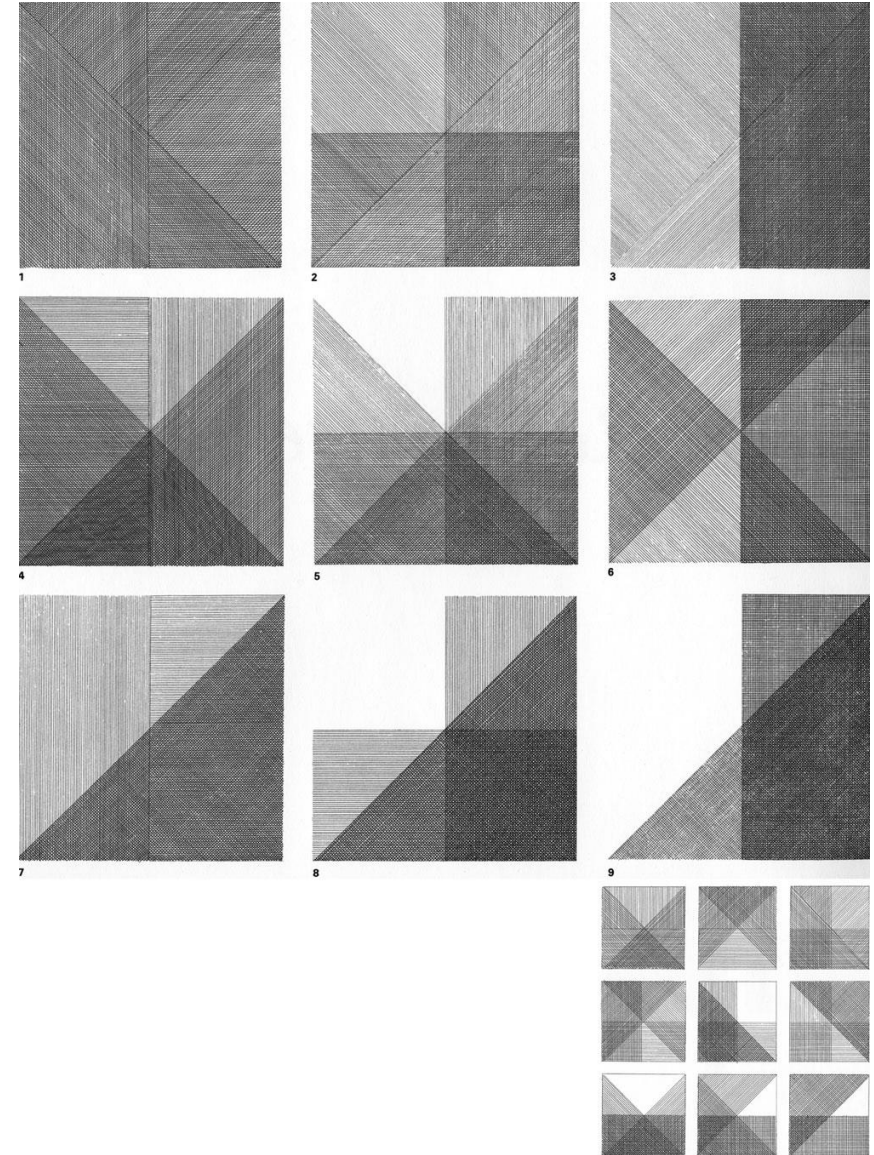
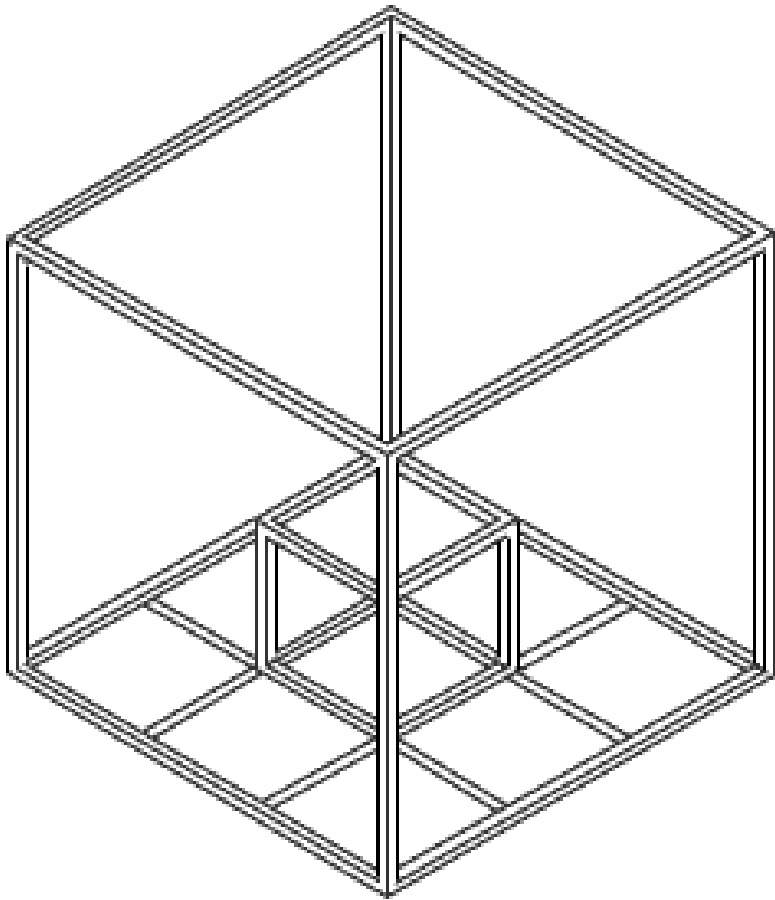

OLAFUR ELIASSON (D/IJ,1967)
Your Black Horizon (2005), San Lazzaro degli Armeni (Lagune Venetië)

SOL LEWITT

“Het interessantste kenmerk van de kubus is dat hij relatief oninteressant is.”

SOL LEWITT

De hele ontwikkeling van de kubus binnen één kunstwerk:
van plat vierkant via
massieve kubus naar de 'in
de ruimte getekende'
structuur van de vorm.

Serial Project No.1. (ABCD), 1966

SOL LEWITT

2-3-1-1, aluminium, 1994, Iowa Advanced Technology Laboratories

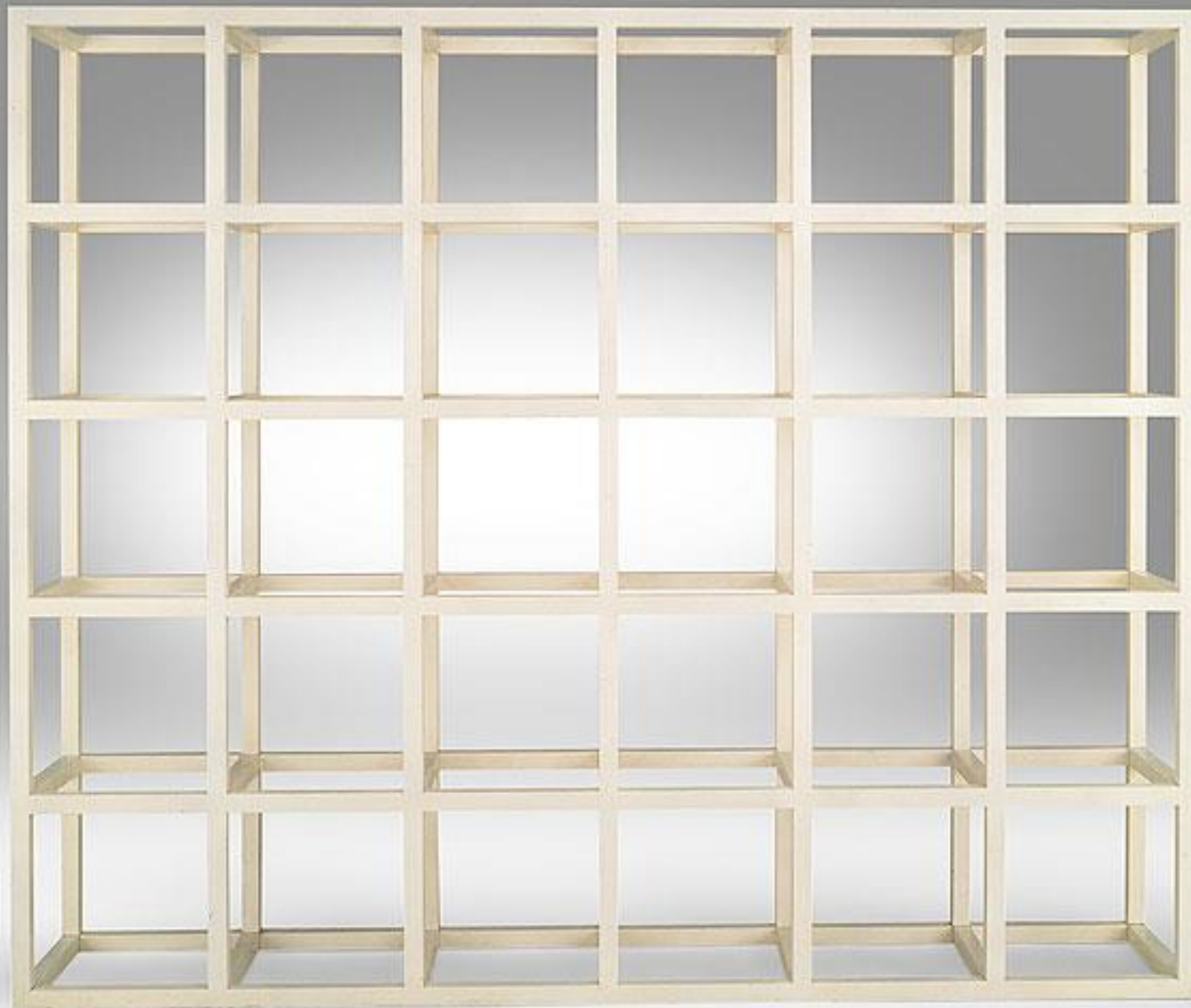
Two Open Modular Cubes Half-Off, 1972, gelakt aluminium, 160 x 305 x 233 cm, Tate Gallery Londen

SOL LEWITT

“All Variations of incomplete open cubes”

SOL LEWITT

Cubic Modular Piece N°3, 1968,
synthetic polymer paint on steel,
232,2 x 277,2 x 50 cm

SOL LEWITT

Untitled, 1968, messing, MoMA, 60 × 122,56 × 91,5 cm

SOL LEWITT

Dance 1979

Scenografie Sol Lewitt

Muziek Philip Glass

Choreografie Lucinda Childs

<https://youtu.be/CByoefokGrA> (4 min.)

Affiche voor de première van Dance in
Amsterdam 19 oktober 1979

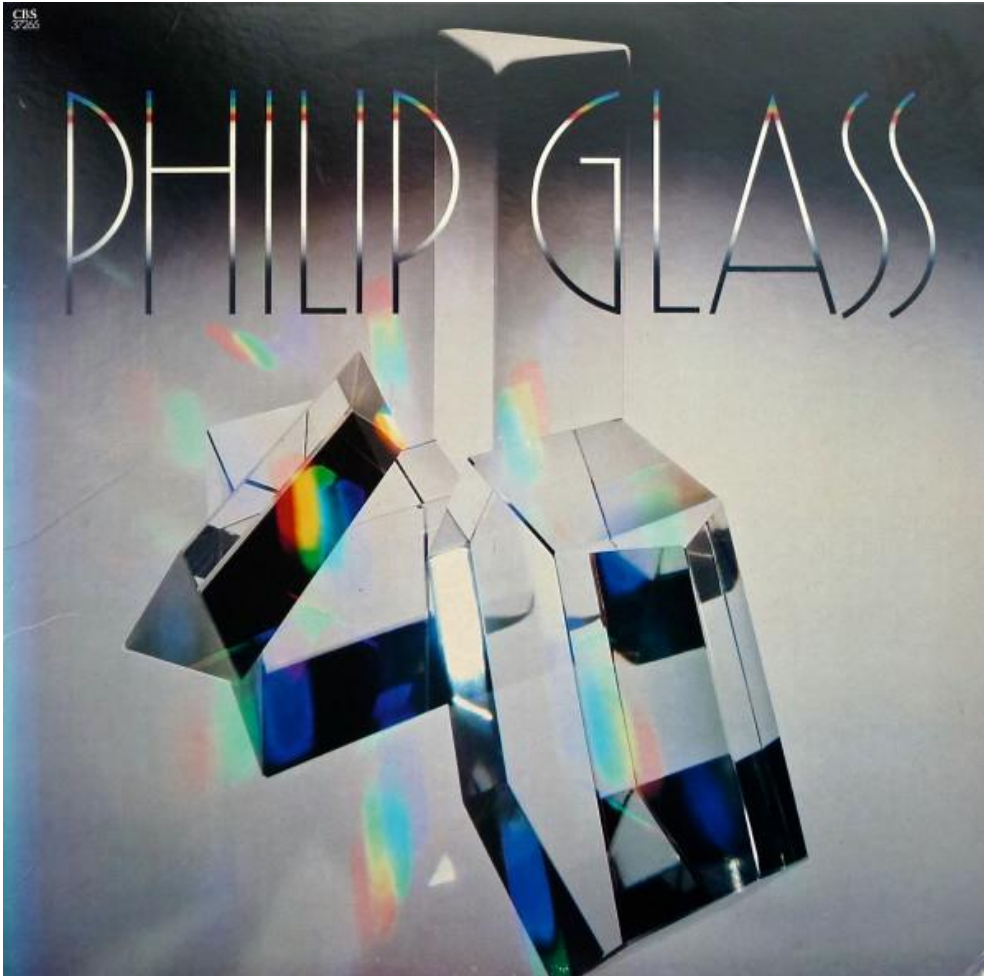

PHILIP GLASS - Glassworks - 01. Opening (1982)

<https://www.youtube.com/watch?v=2vRbNehGB0>

Verwijzing naar Muybridge:

[The Photographer: Act I, A Gentleman's Honor – YouTube](#)

No. 1, Opening
from *Glassworks*

by Philip Glass

♩ = 96

con pedale

© Copyright 1982 Dunvagen Music Publishers Incorporated (ASCAP).
All Rights Reserved. International Copyright Secured.

Wall Drawing N° 146. All two-part combinations of blue arcs from corners and sides and blue straight, not straight and broken lines, 1972.

Blue crayon, dimensions vary with installation (Guggenheim NY)

SOLL LEWITT

WALL DRAWINGS
Conceptuele kunst

"I wasn't really that interested in objects. I was interested in ideas".

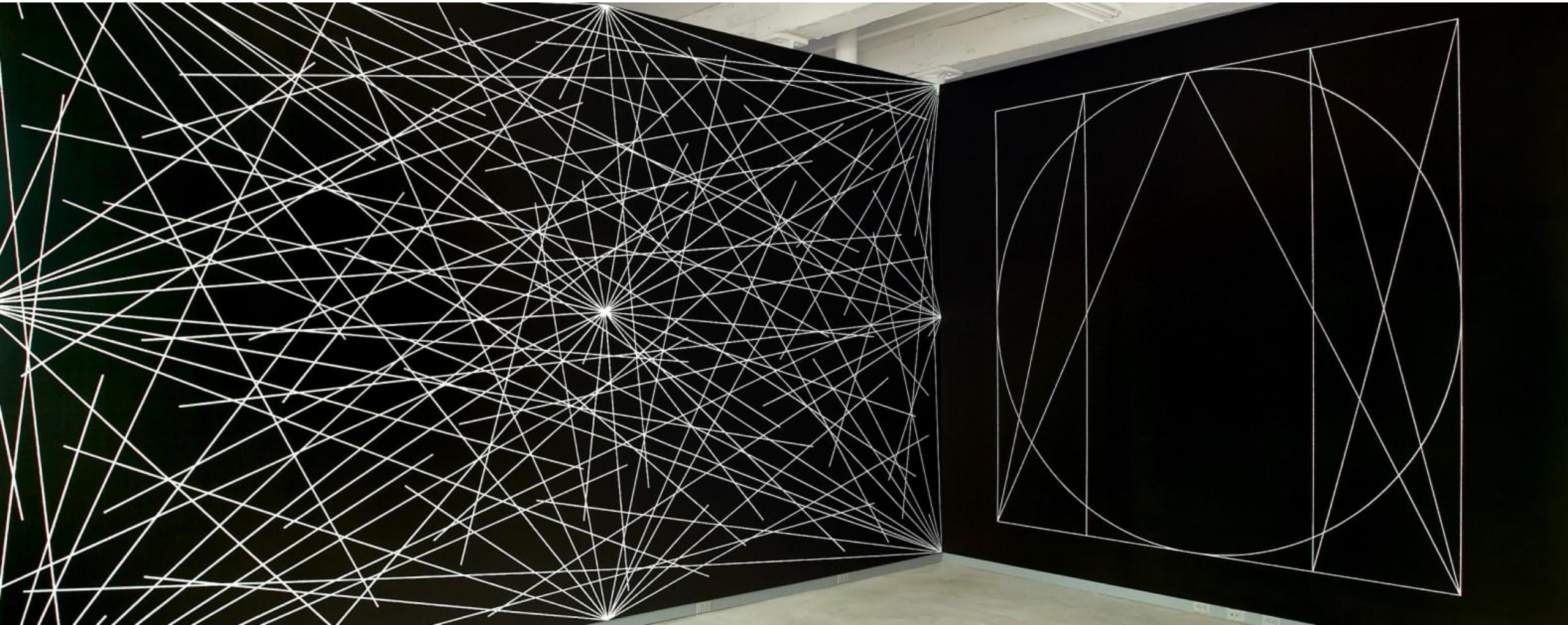

SOL LEWITT
Wall Drawings

2001

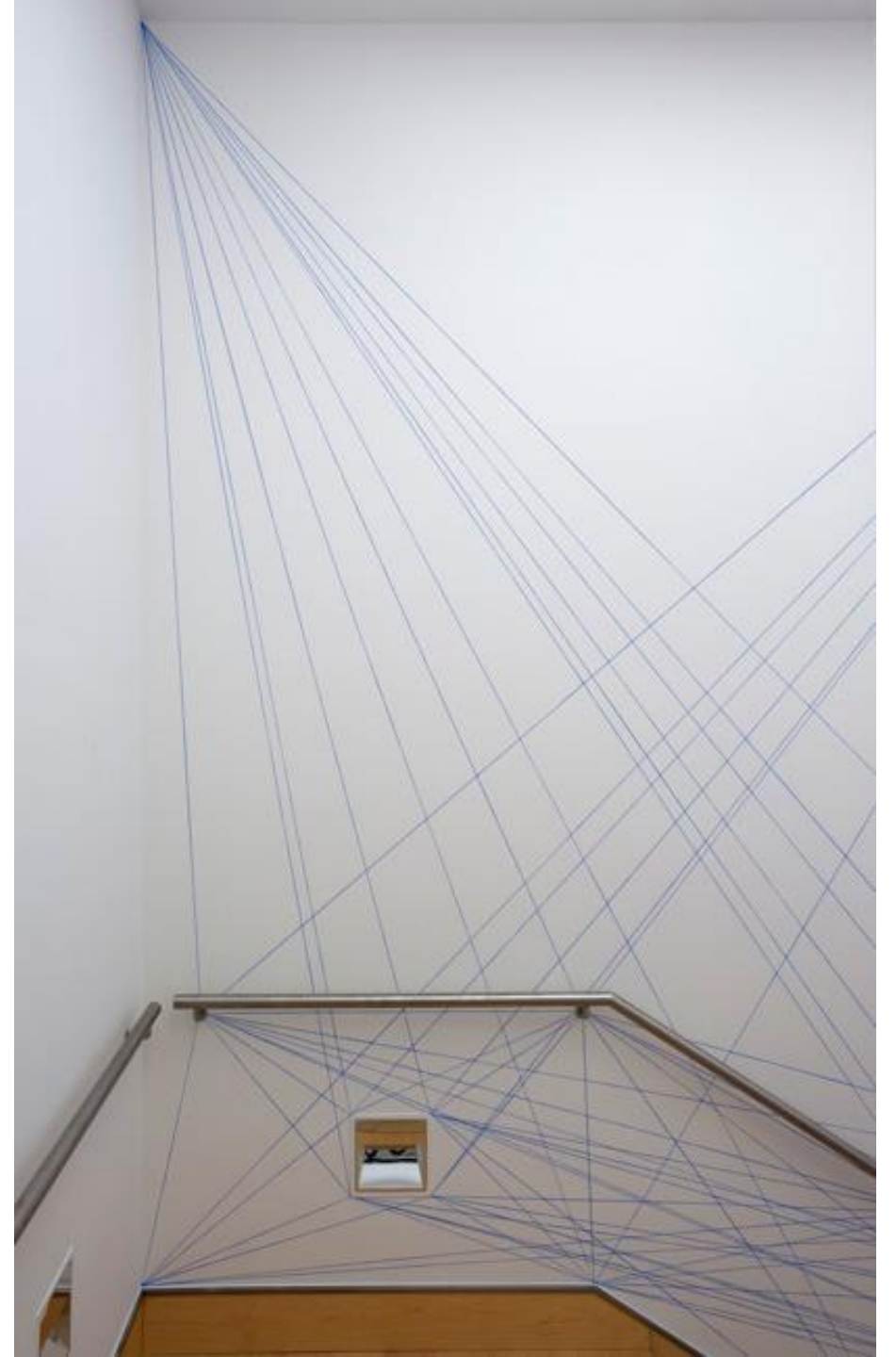
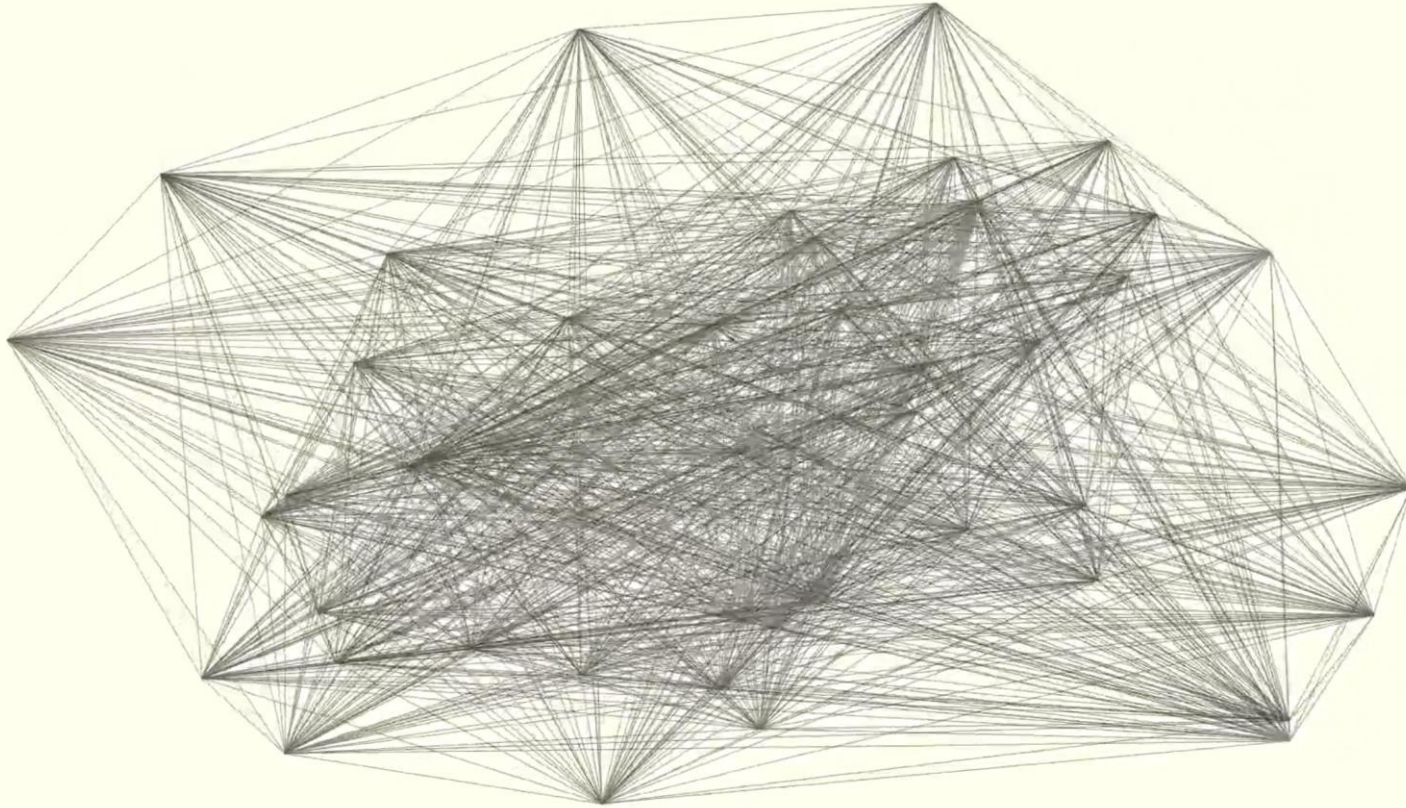

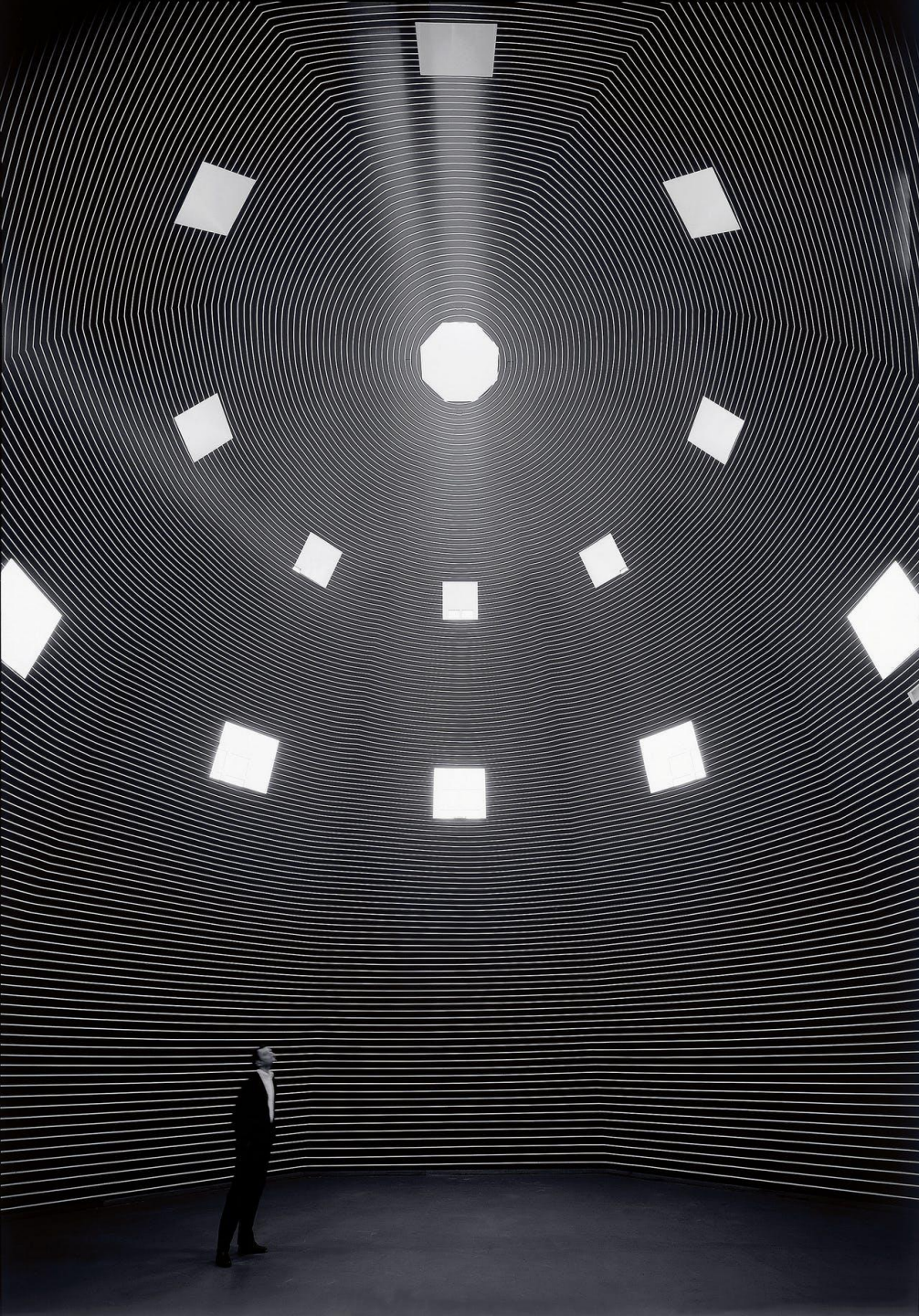
SOL LEWITT
Wall Drawing

SOL LEWITT

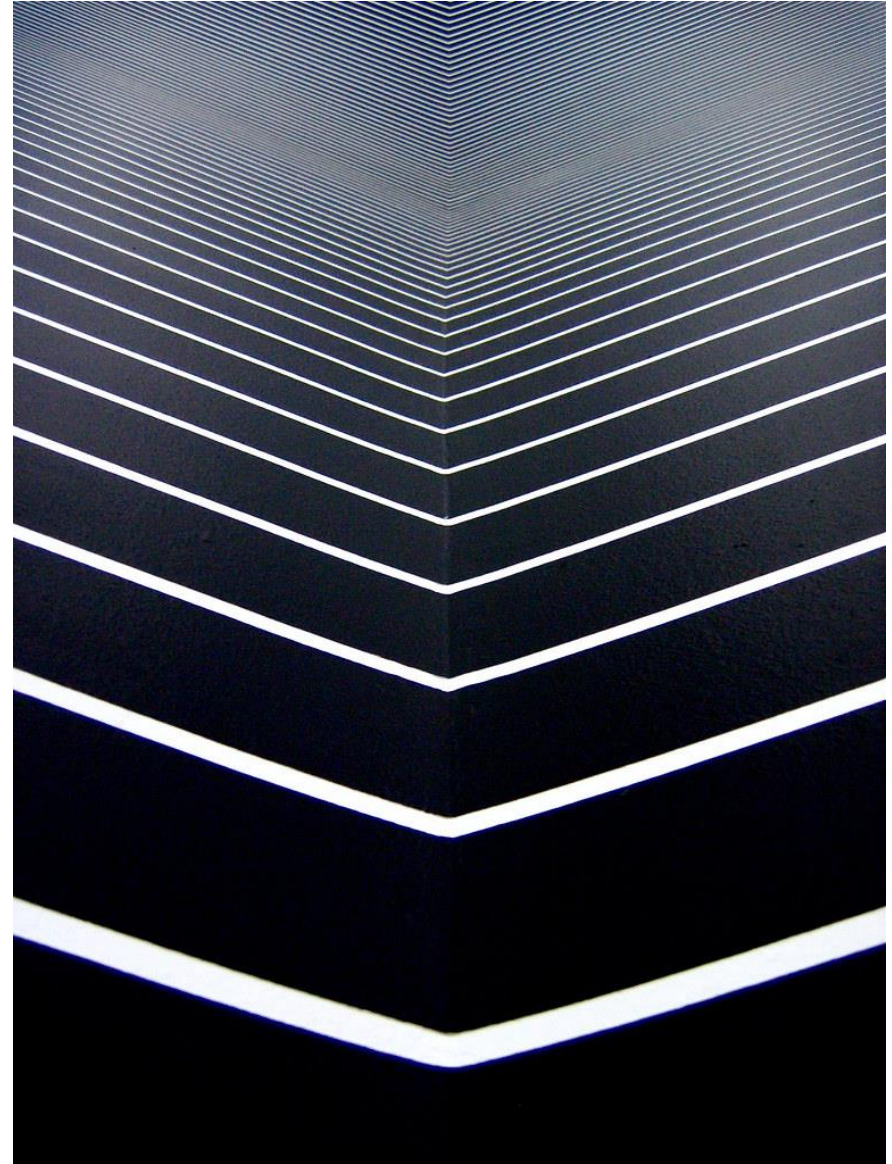
“On a wall surface, any continuous stretch of wall, using a hard pencil, place fifty points at random. The points should be evenly distributed over the area of the wall. All of the points should be connected by straight lines.”

SOL LEWITT

Bonnefanten Wall Drawing #801: Spiral, 1996

SOL LEWITT

Lisson Galerie London.
Acrylic paint

SOL LEWITT

Centre Pompidou Metz

SOL LEWITT

Arcs from four corners at the Walker Art Center, with alternating bands of white and brown stone, 1988

SOL LEWITT

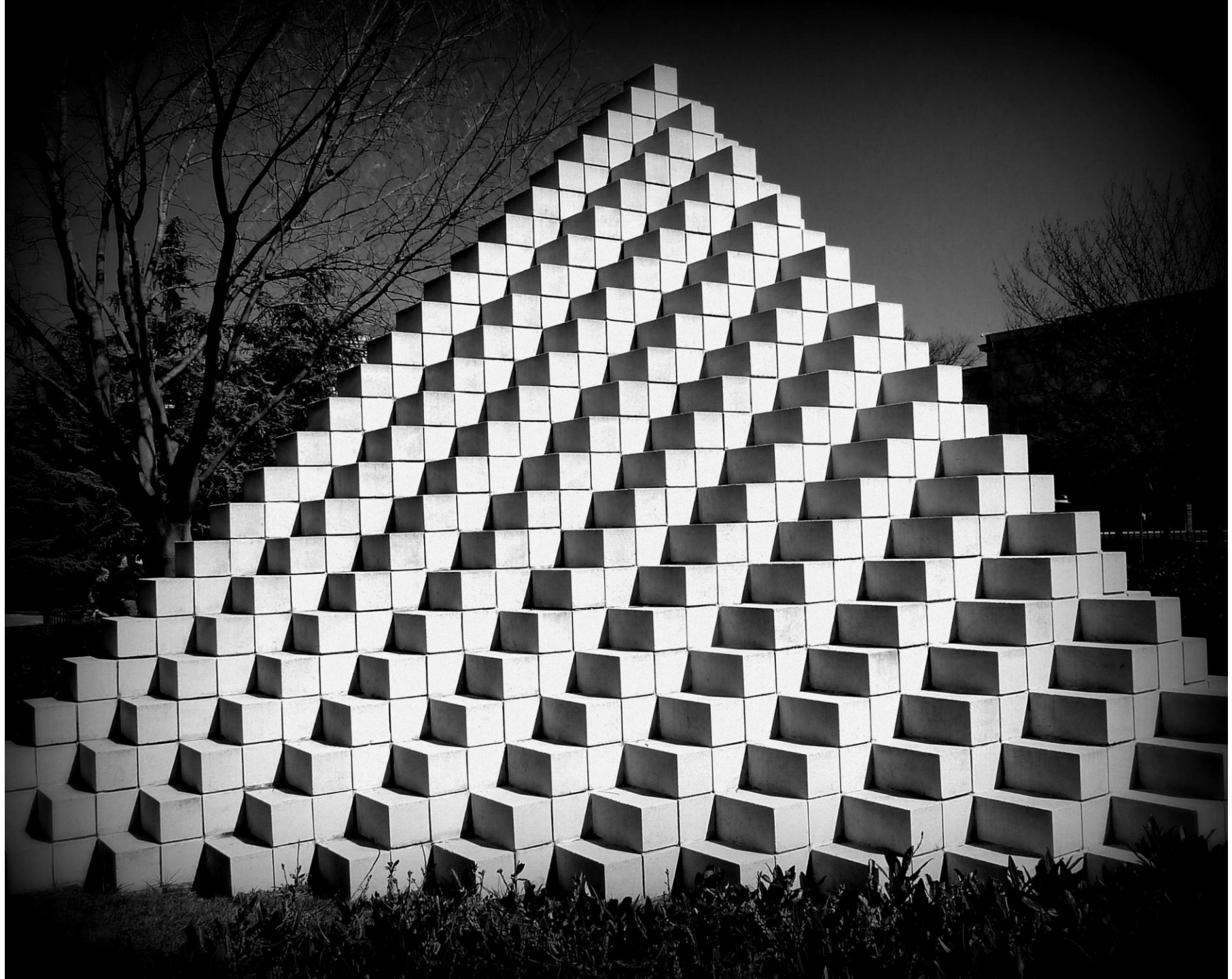

Trailer SOL LEWITT

<https://www.youtube.com/watch?v=EM8Wn93ZR-c> (1.49)
[Installing Sol LeWitt: A Wall Drawing Retrospective – YouTube](#) (9.31)

Sol Lewitt bij I.M.Peials grafisch ontwerper - Four-Sided Pyramid, first installation 1997, fabricated 1999 (cf ingang Louvre)

SOLL LEWITT

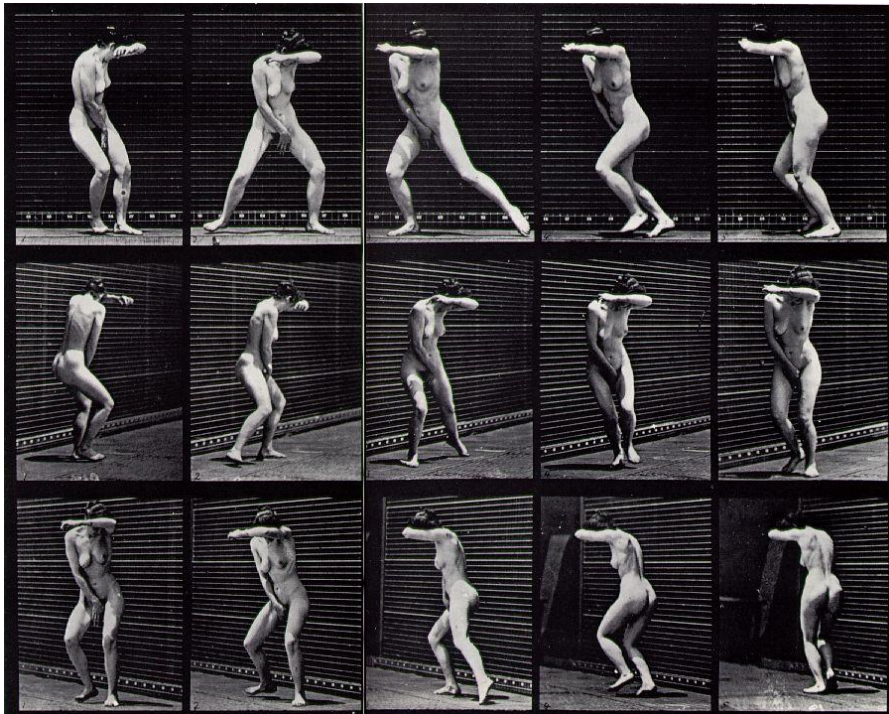

Photogrids (detail), 1977. Kleurenfoto's op board,
14,25 x 22,75 cm. Coll. Lewitt

SOLL LEWITT

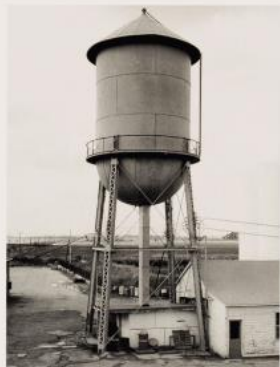
Registratie Performance,
1968

EADWARD MUYBRIDGE
The human figure in Motion, 1878

FOTOGRAFIE

BERND (1931-2007) & HILLA BECHER (1934-2015):
Abstraherende series van vakwerkhuisen en
industriële installaties

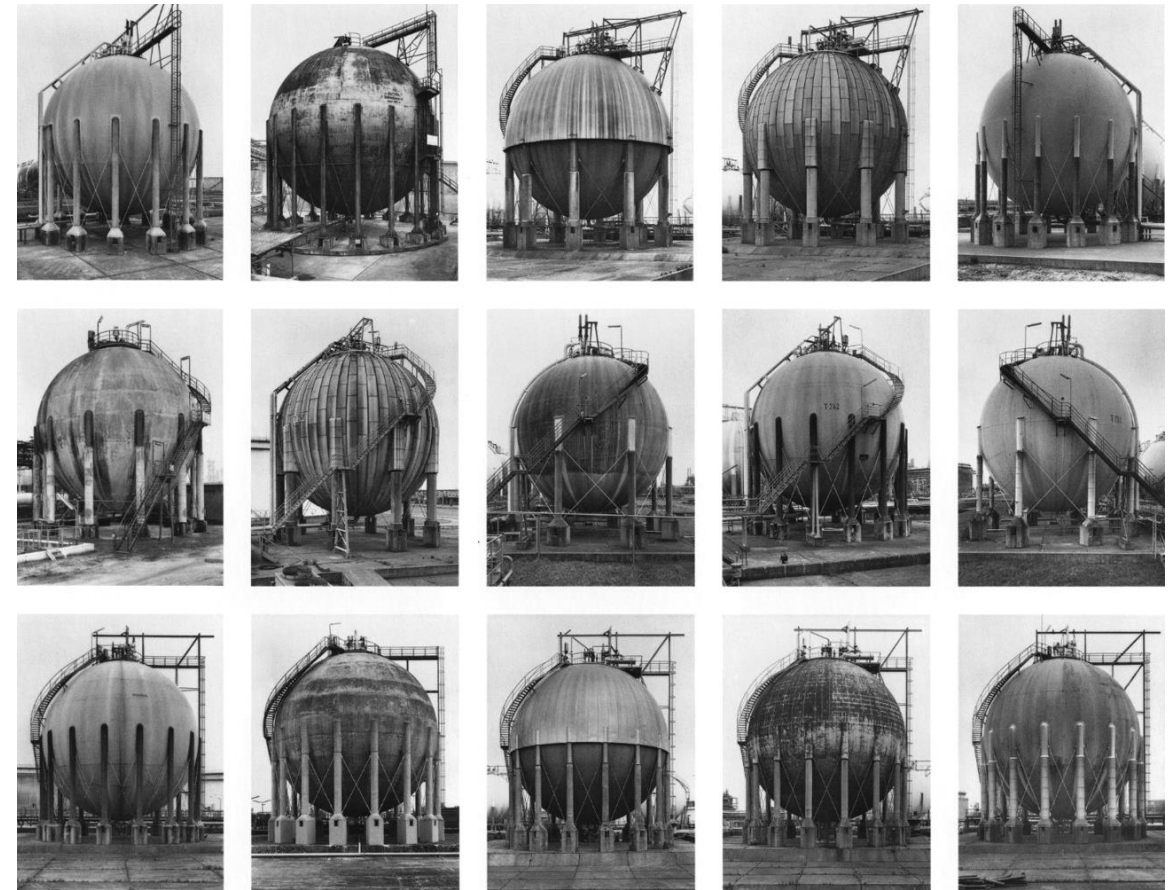
BERND & HILLA BECHER

TYPOLOGIEN

SCHIRMER/MOSEL

BERND EN HILLA BECHER

I.M. PEI
Louvre Piramide, 1983-89

